

OTHELLO,
MAUR BENÁTSKÝ
Tragédie v pěti jednáních

OSOBY

Dóže benátský

Brabantio, senátor

Jiní **senátoři**

Gratiano, bratr Brabantiův

Lodovico, příbuzný Brabantiův

Othello, vznešený Maur ve službách benátských

Cassio, jeho pobočník

Jago, jeho praporečník

Roderigo, benátský šlechtic

Montano, vladař na Cypru před Othellem

Šašek, Othellův sloužící

Desdemona, dcera Brabantiova a manželka Othellova

Emilie, manželka Jagova

Bianca, milenka Cassiova

**Plavci, poslové, hlasatel, důstojníci, šlechtici, hudebníci
a družina**

Dějiště: Benátky — Přístav na Cypru

JEDNÁNÍ PRVNÍ

Scéna první

Benátky. — Ulice.

(Vystoupí Roderigo a Jago.)

Roderigo. Mlč, mně to nepovídej; — velmi těžce
to nesu, Jago, na tebe, jenž měls
můj měšec, jak by šňůry od něho
tvé vlastní byly, že jsi o tom¹ věděl.

Jago. Čert vezmi to! Vy slyšet nechcete:
jen zdání jestli kdy jsem o tom měl,
ať jsem vám ohavou.

Roderigo. Tys říkal vždy, že nenávidíš jej.

Jago. Když tak to není, pohrdejte mnou.

Tré patriciů města tohoto
mu poklonkovalo a osobně
naň doléhali, by mne učinil
svým pobočníkem; jako že jsem muž,
znám cenu svou a místo o nic horší
mi přísluší. Však on, jak zakoukán
v svou vlastní pýchu a své záměry,
jim vymyká se řečí nadutou,²
již prodil válečnými výrazy,
až hrůzno poslouchat; ■— a nakonec
mým přímluvčím jich prosbu odřekne;
neb „Věru,“ praví, „svého důstojníka
jsem již si vybral sám.“ — A kdo to je?
Aj, preveliký aritmetik,

Michael Cassio, kýs Florenčan,
chlap k sličné ženě jako přikletý,³
jenž nikdy neved houfec do pole
a o bitevním šiku tolik ví
co stará panna. Teorie z knih,
kde každý z našich radních v talárech
tak mistrovsky si umí vést jak on;
jen prázdné tlachy bez zkušenosti
sou celým jeho umem vojenským. —
Však toho, pane, volí si; a já,
jenž před vlastníma jeho očima
jsem osvědčil svou zdatnost na Rhodu
i na Cypru a jinde v křesťanstvu
i zemích pohanských, jsem odstaven
do tichých vod a hezky za vítr
v těch knihách účetních,⁴ ten cifrošlap
se v šťastné chvíli pobočníkem stane
a já u Jeho černé Jasnosti
— Bůh naprav to! — jsem praporečníkem.

Roderigo. Bůh svědkem, raděj bych mu katem byl.

Jago. V tom není rady;⁵ kletbou služby jest,
že postup jenom doporučením
a přízní děje se — ne po staru,⁶
kde druhý po prvním byl dědicem.
Teď, pane, sud'ťe sám, zdaž vůbec nějak
jsem slušně vázán Maura milovat.

Roderigo. Já bych mu tedy nesloužil.

Jago. V tom, pane,

se upokojte; trvám u něho
jen proto, abych sobě posloužil.
My všichni nemůžeme pány být
a všichni páni také nemohou
mít věrné sluhy. Však to vídáte,
jak mnohý dbalý, uhrbený chlap,
jsa zamilován v služnou nevoli,
svůj tráví věk jak osel jeho pána
jen za obrok, a když pak zestárne,
pryč od žlabu! — Aj, vymrskejte mi
ty chlapy poctivé! — A jiní jsou,
kdož vystrojeni úcty tvářností
a obratnostmi v srdcích dbají sebe,
a pánům sloužíce jen na oko,
z nich tyjí, a když kapsy naplní,
jen sobě klaní se. Ti chlapíci
kus ducha mají a já hlásím se
k jich společnosti. Neboť, příteli,
tak bezpečně, jak vy jste Roderigo,
jsa Maurem, já bych nechtěl Jagem být.
Když sloužím jemu, sloužím sobě jen;
ví Bůh, ne z lásky ani povinnosti,

však jenom zdánlivě k svým vlastním cílům.
Neb zradí-li kdy moje chování
zevnějším hnutím rodnou podobu
a činnost mého srdce, chci pak hned
své srdce na rukávu nositi
na pospas kavkám.⁷ Nejsmeť já, co jsem.

Roderigo. Žeť z pekla štěstí má ten tlustopysk,
když podaří se mu to provésti.

Jago. Nuž tedy, vzbud'te otce jejího;
hned vyburcujte ho; pak za Maurem!⁸
A otravte mu rozkoš; vykřičte
jej městem; její krevné poštvěte,
a žije-li pod nebem lahodným,
jej trapte mouchami ;⁹ a jestli radost
mu radostí, tak potryzněte ji,
by trochu pobledla.

Roderigo. Zde bydlí její otec; zavolám.

Jago. Jen do toho! A hlasem zděšeným
a hrozným jekem, jako v noční čas,
když nenadálý požár postřehne
kdos v městě lidnatém.

Roderigo. Hej ho! Brabantio!
Hola! Signore! —

Jago. Vzhůru! — Hola ho!
Brabantio! — Hej, loupež, zloději!
Dům strážte si a dceru, měšce své!
Hej, loupež, zloději!

(Vystoupí Brabantio nahoře u okna.)

Brabantio. Co znamená ten povyk strašlivý?
Co děje se?

Roderigo. Signore, máte-li
dnes doma celou svoji rodinu?

Jago. A vrata zamčena?

Brabantio. Proč ptáte se?

Jago. Aj, u všech ďáblů, vždyť jste okraden!

Tot' pravá hanba; kaftan oblecté;
vám srdce zlomeno, vy ztratil jste
půl duše své; neb teď, ba právě teď,
v tom okamžení starý černý beran
vám trká¹⁰ vaši bílou ovečku.

Ven z domu, vzhůru, na zvon udeřte
a vzbud'te chrápající měšťany,
sic ďábel udělá vás dědečkem.

Ven, povídám.

Brabantio. Což ztratili jste rozum?

Roderigo. Či, vzácný pane, neznáte můj hlas?

Brabantio. Ne, neznám, kdožpak jste?

Roderigo. Jsem Roderigo.

Brabantio. Tím hůř buď vítán; poručil jsem ti,
bys kolem domu se mi netoulal,

a přímo jsem ti řek a poctivě,
že moje dcera není pro tebe;
a teď jak ztřeštěn, jídlem přesycen
a nezřízeným pitím, přicházíš
mne rušit ze sna bujnou svévolí.

Roderigo. Ó pane, pane, pane —

Brabantio. Však buď jist,
že vůle má i hodnost mají moc
ten žert ti ztrpčit.

Roderigo. Klidně, dobrý pane.

Brabantio. Co mluvíš o loupeži, — přeceť jsme
zde v Benátkách a selskou samotou
můj palác není.

Roderigo. Ctný Brabantio,
jdu s upřímnou a ryzí duší k vám.

Jago. U všech všudy, pane! Jste také jeden z těch, kteří nechťi sloužit Bohu, když jim to d'ábel
káže. Protože jdeme prokázati vám službu, a myslíte, že jsme pobudové, dáte si dceru obtížit
berberským hřebcem, chcete, aby vaši vnuci na vás řehtali, chcete míti klusáky za strýce a za
synovce mimochodníky? ¹¹

Brabantio. Kdo jsi, ty prostořeký lotrase?

Jago. Člověk, pane, který vám jde povědít, že vaše dcera a mouřenín dělají teď zvíře S dvěma
hřbety. ¹²

Brabantio. Tys padouch.

Jago. Vy jste — senátor.

Brabantio. Však za to
mi zodpovíš se; znám tě, Roderigo.

Roderigo. Já za vše zodpovím; leč dovolte:

když vaše libost v tom a moudrá vůle
— jak zdá se již —, by vaše krásná dceř
v tu popůlnoční mrtvou hodinu
— nic hůře ani lépe střežena
než zaplaceným gondoliérem —
vydána byla hrubým objetím
chlípného mouřenína; — to když víte
a k tomu svolujete, arcit' jsme
vás dotěrně a drze urazili;
však nevíte-li o tom, říká mi
můj vlastní mrav, že nezaslouženě
nás karáte. To nemyslete si,
že vzdálen všeho citu pro slušnost,
bych s vaší ctihodností takto chtěl
si zahrávat a nevážně si vést.
Dceř vaše, jestliže jste nesvolil
— znov pravím to —, se těžce provinila,
když spoutala svou krásu, poslušnost
a ducha, bohatství s tak potulným
a vrátkým ¹³ cizincem, jenž dnes je zde
a zítra kde. — Hned sám se přesvědčte:
když najdete ji v její ložnici
neb v domě vůbec, právu státnímu

mne vydejte, že jsem vás oklamal.

Brabantio. Hoj, oheň rozkřešte! Sem pochodeň!¹⁴

Mé všechny lidi vzbud'te, kde kdo je!

To neštěstí mi splňuje můj sen;

v ně víra již mi lehá na duši.

Hej světlo, pravím, světlo! (*Odejde nahore.*)

Jago. Bud'te zdrav!

Já musím odtud; nezdát' se mi radno

ni místu mému příznivo, bych byl

co svědek proti Mauru postaven,

— což očekává mne, když zůstanu.

Neb vím, že senát, ač mu ztrpčí den

snad mírnou důtkou, přece nemůže

jej s bezpečností pustit docela:

jeť z důvodů tak vážných posílán

do války na Cypru teď vedené,

že kdyby za to duši dávali,

by muže jeho zrna nenašli,

jenž ved by jejich věc. — V tom ohledu,

ač vpravdě jako muka pekelná

jej nenávidím, život nynější

mne nutí vlajku lásky vytáhnout

a znak, jenž není věru nic než znak.

A bezpečně byste jej našli,

hned veďte hledající k „Lukostřelci“;¹⁵

tam budu u něho; teď buďte zdrav! (*Odejde.*)

(*Vystoupí dole Brabantio v nočním županu a sloužící s pochodněmi.*)

Brabantio. To neštěstí jest příliš pravdivé:

ta tam! — A ostatek mých bídných dnů

jen hořkost přinese. — Mluv, Roderigo,

kdes viděl ji? — Ó, děvče nešťastné!

Že s Maurem? — Kdože by chtěl otcem být!

Jaks věděl, že to ona? — Zklamala mne

tak nad vše pomyšlení. — Co ti řekla?

Víc pochodní! — Mé všechny příbuzné

mi vzbud'te. — Myslíš, že jsou oddáni?

Roderigo. Ba, věru myslím, jsou.

Brabantio. Ó nebesa! Jak dostala se ven?

Ó zrado vlastní krve! — Otcové,

již nevěřte ve smýšlení svých dcer

dle toho, co je činit vidíte.

Jest jakés kouzlo, kterým slušnost¹⁶ mládí

a panenskosti můž být zakleta?

Zdažs někde, Roderigo, nečetl

o něčem takovém?

Roderigo. Ba četl.

Brabantio. Mého bratra

mi probud'te. — Ó kéž by byla tvou!

— Vy tudy pusťte se a druzí tam. —

Zda nevíš, kde bychom ji dopadli

i toho Maura ?

Roderigo. Myslím, že ho najdu,
když s dobrou stráží za mnou půjdete.

Brabantio. Již ved' nás, prosím. Vzbouřím každý dům;
v jich většině mi volno poroučet.
Hej, zbraně sem! A zvláštní noční hlídku
mi svolajte. Dál, milý Roderigo;
za služby tvé se dobře odměním. *(Odejdou.)*

Scéna druhá

Jiná ulice.

(Vystoupí Othello, Jago a družina s pochodněmi.)

Jago. Ač ve válkách jsem lidi zabíjel,
přec pokládám to za věc svědomí,
kdy vraždit zúmyslně. Nemám zloby,
i kde by často posloužila mi;
však devětkrát anebo desetkrát
jsem dostal chuť jej rýpnout pod žebra.

Othello. Jest lépe tak.

Jago. Leč on se rozžvástal
a mluvil takým podlým způsobem
a urážlivým proti vaší cti,
že ta má špetka bohabojnosti
mne sotva zdržela. — Však prosím, pane,
jste řádně oddán ? Buďte ujištěn,
že ten magnifico¹⁷ jest oblíben
a jeho hlas má dvojnásobnou moc
tak zrovna jako slovo dóžecí:
on rozvod způsobí neb tolik závad
a mrzutostí na vás nahrne,
jak zákon, jeho mocí zostřený,
jen připustí.

Othello. Ať plnou zvůli má;
mé služby prokázané senátu
vše obžaloby jeho přehluší.
To ještě zvědí — i až bude čestno
se vychloubat, já prohlásím to sám —,
že z královského rodu pocházím
a moje velké služby nepokrytě
že mohou činit nárok na štěstí
tak skvělé, jako jsem ho dosáhnul;
neb věz to, Jago, kdybych nebýval
jat láskou k Desdemoně spanilé,
že nebyl bych svou volnou¹⁸ svobodu
dal sevřít hrázemi a okovy
za všechny skvosty moře. — Ale viz,
tam světla blíží se, co značí to ?

Jago. Toť probuzený otec s přáteli;
jest radno, byste vešel do domu.

Othello. Ne, ať mne najdou; moje zásluhy,

můj stav a duše na vše hotová
mne osvědčí, jak slušno. Jsou to oni ?

Jago. Při bohu Janu,¹⁹ nejsou, jak se zdá.

(Vystoupí Cassio a důstojníci s pochodněmi.)

Othello. Toť lidé dóžovi s mým pobočníkem.

Mír této noci s vámi, přátelé;
co přinášíte ?

Cassio. Dóže, vůdce můj,
vám pozdrav vzkazuje a žádá, byste
co nejrychleji, bez všech odkladů,
se k němu dostavil.

Othello. Co děje se ?

Cassio. Cos došlo z Cypru, pokud soudit mohu;
věc velmi naléhavá: z galejí
dnes večer tucet poslů přibylo,
z nichž jeden spěchal v patách druhému;
a mnoho senátorů vzbuzených
již u dóžete shromáždilo se.
Hned po vás horlivě se pídili,
a když jste nebyl doma nalezen,
tři různé hlídky radou vyslány
vás hledat.

Othello. Dobře jste mne našel vy,
jen tady v domě ještě na slovo
a půjdu s vámi. *(Odejde.)*

Cassio. Praporečníku,
co dělá zde ?

Jago. Pozemní galeonu
dnes v noci ulovil, a bude-li
jen kořist zákonitá, na věky
je šťastný člověk.

Cassio. Nerozumím vám.

Jago. Nu, oženil se.

Cassio. S kým ?

(Vrátí se Othello.)

Jago. S nej... Půjdete,
můj veliteli ?

Othello. Ano, hotov jsem.

Cassio. Zde jiná tlupa přichází vás hledat.

Jago. Brabantio! — Ted' pozor, veliteli,
má zlobu za lubem.

(Vystoupí Brabantio, Roderigo a ozbrojené stráže s pochodněmi.)

Othello. Hej, stůjte tam!

Roderico. Toť Maur, signore.

Brabantio. Skolte zloděje!

(Tasí na obou stranách.)

Jago. Vy, Roderigo! —

(Stranou k němu.) Pane, stojím při vás.

Othello. Své lesklé meče zpátky do pochev,
sic rosou zrezavějí. — Dobrý pane,

svým věkem více vporoučíte
než zbraní svou.

Brabantio. Ty podlý zloději,
kam zašantročil jsi mi dceru mou ?
Jaks proklet sám, tys učaroval jí;
neb všeho, co jen soudnost má, se ptám,
zdaž nespoutána kouzel řetězy,
by dívka šťastná, něžná, spanilá
a k zasnoubení neochotná tak,
že odmítala všechny bohaté
a kučeravé naše krasavce,
zdaž, veškerému světu na posměch,
by zpod strážného krovu uprchla
na mourovitá prsa netvora²⁰
jak ty, jen k postrachu, ne k radosti ?
Sud svět, zda nebije to do očí,
žes na ni zlými kouzly působil
a její útlé mládí nápoji
a prášky omámil, jež oslabují
všech smyslů vládu. — Dám to vyšetřit; —
toť pravdě podobno a zjevno jest.
Nuž, zatýkám tě, do vazby tě беру
co kazisvěta, provozovače
zlých, řádem zakázaných umění.
Již chopte se ho, vzepře-li se vám,
ať násilí ho zkrátí.

Othello. Zadržte,
vy na mé straně i ti ostatní!
Mé heslo k boji kdyby zaznělo,
bít uměl bych se bez napovědy.
Kam chcete, abych šel, bych odpověděl
na vaše obvinění ?

Brabantio. Do žaláře,
než vhodný práva čas a řádný soud
tě na zodpovídání povolá.

Othello. Což uposlechnu-li ? — Jak dóžovi
to bude vhod, jehožto poslové
jsou tady u mne, aby přivedli
mne k němu v naléhavé státní věci ?

První důstojník. Toť pravda, ctěný pane, neboť dóže
ted' v radě zasedá a Vaše Vzácnost,
jsem bezpečen, tam obeslána též.

Brabantio. Jak! — Dóže v radě ? V tento noční čas!
Nuž tam ho doved'te; neb dóže sám
a každý z mojich bratří v senátě
tu urážku jak vlastní cítit musí;
neb netrestán když čin ten zůstane,
zde vládnou otroci a pohané. (*Odejdou.*)

Scéna třetí

Poradní síň.

(Dóže a senátorové sedící kolem stolu. Důstojníci a úřední osoby.)

Dóže. V těch zprávách není žádné shodnosti,
jež by je spolehlivý činila.

První senátor. Jsou vskutku nesrovnalé; listy mé
zde praví: sto a sedm galejí.

Dóže. A mé sto čtyřicet.

Druhý senátor. A dvě stě mé;
leč ačkoliv se přesně neshodují
co do počtu — jak často různost bývá,
kde zprávy hlásá pouhá domněnka —,
přec tvrdí všechny, loďstvo turecké
že pluje k Cypru.

Dóže. A to možno dost
dle všeho rozumu; z těch neshodností
nečerpám bezpečnost, však za pravdu
mám hlavní věc a význam hrozivý.

Plavec (*za scénou*). Hej, hola, ho! — hej!

První důstojník. Posel od galejí.

(Vystoupí plavec.)

Dóže. Co jest ?

Plavec. Turecké loďstvo čelí k Rhodu; —
tak rozkázal mi radě ohlásit
signor Angelo.

Dóže. Nu, co soudíte
o této změně ?

První senátor. Věc to nemožná
po každém rozumovém důvodu;
toť pouhý mumrej, aby udržel
nás v klamném zdání. — Uvážíme-li,
jak Cypr Turku důležitý jest,
a dál když na vědomí vezmeme,
že Turku na něm více záleží
než na Rhodu a také snadněji
ho může dobýti, an opevněn
tak mocně není, ale postrádá
těch opor, jimiž Rhodus chráněn jest; —
to vše když uvážíme, nelze myslet,
že byl by Turek nevědomý tak,
by kposledu si ponechával to,
co v první řadě jest mu prospěšno,
a snadného zanedbav podniku
a zisku, nebezpečí probouzel
tak výhod prázdné a v ně vrhal se.

Dóže. Ne, pevně věřím, nejde na Rhodus.

První důstojník. Zde další zprávy.

(Vystoupí posel.)

Posel. Ctní, milostiví! — Otomanové,
k ostrovu Rhodu přímo plujíce,

tam spojili se s loďstvem záložným.

První senátor. Aj, tak jsem soudil. Kolik myslíte, že bylo jich ?

Posel. As třicet korábů;
a nyní plují cestou zpáteční
a nepokrytě svými záměry
se nesou k Cypru. — Věrný sluha váš
a nad vše rekovný, signor Montano,
vám v plné účtě posílá ten vzkaz
a prosí, abyste mu věřili.

Dóže. Tož tedy jistě k Cypru. — Zdali jest Marcus Luccicos v městě ?

První senátor. Ve Florenci
ted' mešká.

Dóže. Hned mu od nás dopište;
ať chvátá domů s větrem o závod.

První senátor. Hle, zde Brabantio a chrabrý Maur.

(Vystoupí Brabantio, Othello, Jago, Roderigo a důstojníci.)

Dóže. Chrabrý Othello, vyslat musíme
vás okamžitě proti obecnému
všech nepřítelů, proti Osmanu. *(K Brabantiovi.)*
Já neviděl vás; milý signore,
buďte nám vítán; potřebujeme
i vaší rady dnes i pomoci.

Brabantio. A vaší já. — Již račte odpustit,
můj dobrý pane; ani úřad můj
mne z lože nepudil, ni co jsem doslech
o státních věcech; starost obecná
mne nechvátí; neb osobní má strast
jest jako slap tak dravé povahy,
že topí, hltá jiné trampoty
a sama nezměněna zůstává.

Dóže. Co děje se ?

Brabantio. Má dcera! Ó, má dcera!

Všichni. Jest mrtva ?

Brabantio. Pro mne mrtva; potupena,
mně ukradena, kouzly zničena
a lektvary, jež od mastičkářů
jsou nakoupeny; neboť příroda,
ni slepá nejsouc, mdlá, ni omráčena,
by bez čar poblouditi nemohla
tak převráceně.

Dóže. Ať jest kdokoliv,
jenž tímto podlým skutkem ošidil
vám dceř o samu sebe, o ni vás,
vy sám si práva knihu krvavou
číst budete a v hořkém písmenu
ji ve svém smyslu vyložíte si;
tak staň se, byť to byl náš vlastní syn,
jenž předmětem jest vaší žaloby.

Brabantio. Pokorné díky Vaší Milosti.

Zde jest ten muž, ten Maur, jež, jak se zdá,
váš zvláštní rozkaz kvůli státním věcem
sem povolal.

Všichni. To velmi rmoutí nás.

Dóže (*k Othellovi*). Co na to odpovédít možno vám ?

Brabantio. Nic, nežli že to pravda.

Othello. Velmožní

a vážní, urození signoři,
ctní, osvědčeně dobří pánové:
že dceru toho starce odved jsem,
jest čirá pravda; pravdou také jest,
že jsem s ní oddán: hlava viny mé
a tvářnost²¹ sem až sáhají, nic dál.
Jsem drsný v slovu, něžnou řečí míru
jen málo nadán; neb co tyto paže
sedmého roku síly dospěly,
až na posledních devět měsíců,
jich nejmilejší činnost byla v poli
a táborech. — A málo povědít
mi lze o širém světě mimo to,
co ke šrůtkám a bitvám náleží.
A proto málo vyzdobím svou věc,
když budu mluvíti sám za sebe.
Leč milostivě poshovíte-li,
chci prostě, nelíčené vyprávět
o veškerém své lásky průběhu;
jakými lektvary a čarami
a zaklínáním, kouzly mocnými
— neb z takých činů jsem tu obviněn —,
jsem dobyl přízně jeho dcery.

Brabantio. Dívka

tak nikdy smělá, celou duší svou
tak mírná, tichá, že v ní každé hnutí²²
se zapýřilo samo nad sebou, —
ta že by na úkor vší přírodě,
svým létům, vlasti, pověsti a všemu
se do něčeho zamilovala,
nač pohled děsil ji ? Jen rozum chorý
a nad vše nedostatečný v tom usoudí,
že dokonalost může pobloudit
tak proti všemu řádu přírody;
zde nutno vyhledati nástrahy
Istivého pekla, proč se stalo tak.
A protož tvrdím znovu, nějakou
že směs, která ovládla jí krev,
neb kořením,²³ jež očarováno
k takovému cíli, na ni působil.

Dóže. To tvrdit není žádným důkazem
bez jistějších a hlubších svědectví,

než jakými ten vetchý zevnějšek
a tyto nuzné pravděpodobnosti
všedního zdání dokročují naň.²⁴

První senátor. Othello, mluvte: zdaž jste křivými
a násilnými kroky podmanil
a otrávil té dívky náklonnost,
neb zdali došlo na to želáním
a námluvami ušlechtilými,
jak duše duši získá ?

Othello. Prosím vás,
pro dívku k „Lukostřelci“ pošlete,
ať o mně před svým otcem promluví;
a najdete-li jejím svědectvím,
že byl jsem podlý, nejen důvěra
a hodnosti, jež z rukou vašich mám,
ať jsou mi vzaty, ale ortel váš
ať na můj život padne.

Dóže. Desdemonu
sem přiveďte.

Othello. Vy, praporečníku,
je doprovodíte; znáte nejlíp místo. (*Odejdou Jago a někteří jiní.*)
A nežli přijde, jako pravdivě
se nebi z vin své krve vyznávám
tak spravedlivě pověditi chci
před vašim vážným sluchem, jak jsem dobyl
si lásky této dívky spanilé
a ona mé.

Dóže. Nuž, mluvte.

Othello. Její otec
mne miloval a často k sobě zval,
vždy hledě zvědět mého žití běh
od roku k roku, bitvy, obléhání
a různé osudy, jež zažil jsem.
Já prošel to od chlapeckých svých dnů
až k samé chvíli, co mne žádal on
to vypravovat; a tu mluvil jsem
o mnohé strastiplné příhodě
a událostech rozrušujících
i na moři i v poli,²⁵ o tom, jak
jsem o vlas unik v smrtných průlomech;
jak byl jsem zpupným nepřítelem jat
a prodán do otroctví; z nevole
jak vyproštěn; a o zkušenostech²⁶
na bludných cestách svých, kde mluvíti
mi bylo o nezměrných jeskyních
a pustých stepích, lomech divokých
a skalách, srázech nebetyčných hor,
— jak vídal jsem to ;²⁷ — o kanibalech,
již požírají jeden druhého,
a o lidojedech a národu,

kterému hlavy rostou z podplecí. —
To poslouchati také Desdemona
vždy vážně dychtila; a kdykoliv
ji odvolaly věci domácí,
co mohla nejdříve, je odbyla
a přišla zas a sluchem hladovým
mé řeči hltala; což zpozorovav,
jsem užil jednou doby příznivé
a našel vhodnou chvíli přiměti
ji k prosbě srdečné, bych vyprávěl
jí celý svého putování běh,
jak slyšela to dosud po částech,
však nedokonale. — Já přivolil
a často jsem jí slzy vylákal,
když mluvil jsem o žalných příhodách,
jež ztrpčovaly mladistvý můj věk.
A za vyprávění, když skončeno,
mne obdařila světem²⁸ povzdechů
a dokládala se, toť opravdu
že podivné, ba velmi podivné —
a dojemné, tak divně dojemné! —
I přála sobě, aby nebyla
to slyšela, leč opět přála si,
by nebe bylo mužem takovým
ji učinilo,²⁹ děkovala mi
a prosila mne, mám-li přítele,
jenž miluje ji, bych jej naučil,
jak vypravovati mé příhody,
a tím že získá ji. Na pokyn ten
jsem promluvil; — i milovala mne
pro nebezpečí, která přestál jsem,
a já ji miloval pro soustrast její.
Toť jediná jest čarodějná moc,
jíž užil jsem. Zde dívka přichází,
ať dosvědčí to sama.

(Vystoupí Desdemona, Jago a družina.)

Dóže. Tuším, že
to vypravování by získalo
i moji dceru. — Ctný Brabantio,
již berte tuto pohmožděnou věc,
jak nejlíp můžete; vždyť lidé raděj
i zlomeného meče³⁰ užijí
než holých rukou.

Brabantio. Prosím, slyšte ji,
ať promluví; a sama dozná-li,
že v námluvách mu napůl vyšla vstříc,
ať zkáza na mou hlavu dopadne,
když toho muže zlobně pokárám!
Jen blíže, sličná³¹ paní, — zdalipak
v tom vzácném shromáždění vidíte,

kde nejpředněj vás víže poslušnost ?

Desdemona. Můj vzácný otče, vidím povinnost
zde rozdělenou; vám jsem povděčna
za život svůj i za vychování;
a život, vychování učí mne
vás ctít; jste pánem povinnosti mé,
jak já jsem do té chvíle vaše dceř;
leč zde můj choť; a tolik poslušenství,
co moje matka prokázala vám,
když před svým otcem dávala vám přednost,
i já si přeji, abych osvědčit
zde mohla Mauru, svému manželu.

Brabantio. Bůh s tebou! — Skončil jsem. Již, Vysosti,
jen račte k státním věcem; raděj bych
byl dítě přijal, než své vlastní měl.
Pojď, Maure, sem:
zde od srdce ti odevzdávám to,
co kdybys neměl již, bych od srdce
ti zadržel. A ty, můj klenote,
jsem z duše rád, že nemám jiných dítek;
neb útěk tvůj by byl mne naučil
být ukrutným a řetězy je svázat.
Já skončil, pane můj.

Dóže. Na místě vás
chci promluvit; i dávám rozsudek,
by jako schod neb stupeň uvedl
zas tyto milující k vaší přízni:
Kde není léku, tím se končí žal,
že, vida nejhorší, se čáky vzdal.
Pro zašlé zlo se rmoutit značí jen
hned v nové neštěstí být uvržen.
Co sudba vzala a co nenavrací,
ať trpělivost úsměvem jí splácí.
Cos krádcí kradem, když se usmějem;
kdo marně želí, sám svým zlodějem.

Brabantio. Proč tedy Turku Cypru nedopřejem ?
Vždyť netratíme ho, dokud se smějem.
Ty průpovědi potěšují vskutku
těch, kdož jen z nich se dozví o zármutku;
leč jich i svého žalu osten zkusí,
kdo trpělivostí strast platit musí.
Ty nauky, ať medem nebo žlučí,
jsou dvoustranné: jak potěší, tak mučí.
Leč slova jenom slova jsou a řečí
se poraněné srdce nevyléčí.
Již, prosím k státním věcem přejděte.

Dóže. Turek s mohutným loďstvem pluje k Cypru. Othello, vy nejlíp znáte sílu ostrova; i
ačkoliv máme tam náměstka nade vše schopného, přece obecné mínění, tento svrchovaný
velitel úspěchu,³² o větší bezpečnost volá k vám. Již tedy musíte být ochoten a přitlumit lesk
nového štěstí svého touto strohou a bouřlivou výpravou.

Othello. Zvyk, tyran, velevážní senátoři,
mi křemenné a ocelové lože
na poli války v lůžko proměnil
tříkráte draným prachem vystlané;
a doznávám, že křepkost vrozenou
a jarost při klopotách nalézám.
Tož беру tuto válku s Osmany
rád na sebe a nejpokorněji
se podvoluji Vaším Výsostem,
jen žádaje o slušné opatření
své ženy, sídlo, řádné důchody
a také pohodlí a okolí,³³
jak s jejím rodem se to srovnává.

Dóže. Když libo vám, u otce jejího.

Brabantio. To nechci.

Othello. Ani já.

Desdemona. Já rovněž ne;

neb nechtěla bych doma bydleti,
kde svého otce netrpělivost
bych popouzela, jsouc mu na očích.
Můj milostivý kníže, nakloňte
sluch příznivý mé prosbě; nechte mi
svůj souhlas býti mocnou zárukou,
jež moji skromnou přímou podepře.

Dóže. Co, Desdemono, byste přála si ?

Desdemona. Že Maura miluji, bych žila proň,
má smělá odvaha i bouřný osud
ať světu hlásá zvukem polnice.
Mé srdce oddalo se v poslušnost
i samu povolání mého chotě;
já jeho tvář mu v mysli viděla
a jeho cti a chrabrým vlastnostem
jsem posvětila duši, štěstí své.
Když, dobří pánové, zde zůstanu
jak míru mol,³⁴ a on jde do války,
mé lásky slavný podnět³⁵ jest mi vzat
a bez té jeho drahé přítomnosti
zde budu zatím těžké chvíle nést.
S ním jít mne nechtě.

Othello. Povolte jí v tom.

Bůh svědkem buď, že o to neprosím,
bych polahodil patru choutky své;
neb ztišil žár — tu vašeň mladistvou,
jež ve mně mrtva — neb své vlastní chtění; —
ne — k její duši jen chci ochotným
a štědrým být. — A také chraniž Bůh,
abyste myslili, že zanedbám
tu velikou a pilnou vaši věc,
když ona bude se mnou. Nikoliv;
neb jestli polétavé mihotky

okřídleného Milka oslepí
kdy ve mně rozmařilou tupostí
cit pro povinnost, sílu duševní
tak, že by kratochvíle rušila
a třísnila můj úkol: přílba má
ať hospodyně slouží za kotel
a vše, co nehodno a podlo jest,
ať hlavu zvedne na úkor mé cti!

Dóže. Tak bud, jak rozhodnete v soukromí;
ať jde, či zůstane; věc žádá spěch
a chvat jí musí dáti odpověď;
— dnes v noci již se nutno vypravit.

Desdemona. Dnes v noci, pane můj ?

Dóže. Té noci, ano.

Othello. Od srdce rád.

Dóže. My zítra o deváté
zde opět sejdeme se. Vy, Othello,
nám tady důstojníka zanechte,
by donesl vám naši plnou moc
a vše, co k důstojenství vašemu
a úřadu jest nutno.

Othello. Ráčí-li
tak Vaše Milost, zde můj praporečník;
muž poctivý to jest a spolehlivý;
a jeho péči svěřuji svou choť
i vše, co Vaše Milost uznává,
že třeba ještě za mnou poslati.

Dóže. Tak bud'. — Všem dobrou noc. (*K Brábantiovi.*)

A, vzácný pane,
zvána-li ve všem krásnou ctnost a čest,
váš zeť víc krásný nežli černý jest.

První senátor. Již sbohem buďte, Maure statečný,
a k Desdemoně dobře mějte se.

Brabantio. Hled, mouřeníně, oči tvé-li vidí,
ať tebe jako otce neošidí.

(*Odejdou dóže, senátoři, Brabantio, důstojníci atd.*)

Othello. Za její věrnost ručím životem!
Počestný Jago, Desdemonu zde
ti musím zanechat; i prosím tě,
ať tvoje manželka jí družkou jest;
a s nejvhodnější příležitostí
je vyprav za mnou. Desdemono, pojď;
jen hodinu jest možno věnovat
nám lásce naší, věcem domácím
a rozkazům. Čas velí, uposlechnem.
(*Odejdou Othello a Desdemona.*)

Roderigo. Jago!

Jago. Co přeješ si, mé srdce šlechtné ?

Roderigo. Co myslíš asi, že teď udělám ?

Jago. Nu, půjdeš do postele, vyspat se.

Roderigo. Ne, rovnou cestou jdu se utopit.

Jago. Uděláš-li to, jaktěživ tě potom již nebudu mít rád. Jdi mi, ty pošetilý rytíři!

Roderigo. Jest pošetilo zůstat živ, když nám život mukou; a recept na umření máme, když smrt jest lékařem.

Jago. Jaké to ubožáctví! Dívám se na ten svět čtyřikrátě sedm roků, a co jsem jen mohl rozeznati dobrodiní od křivdy, nikdy jsem nenašel člověka, jenž by se uměl míti rád. Než bych řekl, že se utopím pro nějakou tu koroptvičku, raději bych své člověčenství s pavíánem vyměnil.

Roderigo. Co si mám počít? K své hanbě se přiznávám, že jsem tak zamilován; ale tolik síly v sobě nemám, abych to napravil.

Jago. Síly! – Nesmysl! – Jenom v nás to leží, jsme-li takovými či onakými. Naše těla jsou zahradou a naše vůle zahradníkem v ní; takže, chceme-li tam naseti kopřiv neb nasázeti lociky, pěstovat ysop nebo vypleti dymián, opatřit ji jedním druhem rostlin neb ji rozdělit pro mnohé, míti ji neplodnu zanedbáním či vzdělánu příčinlivostí — aj, k tomu všemu i schopnost i vůdčí moc leží v naší vůli. Kdyby na váhách našeho života nebylo jedné misky rozumu, aby vyvážila druhou, plnou smyslnosti, naše krev a nízkost naší přírody dovedly by nás k nejpřevrácenějším koncům; ale máme rozum na ochlazení bouřlivých náruživostí, tělesných pudů a bezuzdných žádostí, z nichž — jak soudím — to, co nazýváš láskou, jest odnoží neb roubem.

Roderigo. Toť nemožno.

Jago. Jest to pouze chtíč krve a dopuštění vůle. Pojd', vzmuž se! — Utopiti se! — Top kočky a slepá štěnata. Řekl jsem, že jsem tvůj přítel, a povídám, že mne k tvé záslužné věci poutá lano nezpřetrhatelné pevnosti. Nikdy jsem tě lépe opřítí nemohl než teď. Nandej si peněz do měšce; jdi za nimi³⁶ do války; znetvoř si obličej falešným vousem; jářku, nandej si peněz do měšce. Jest nemožno, aby Desdemona dlouho vytrvala v lásce k mouřenínu — peníze do měšce! — a on ve své k ní. Začátek byl tak vášnivě splašený a rozchod, uvidíš, bude podle toho; jen peněz nandej do měšce. Ti mouřenínové jsou vrtkaví ve svých náklonnostech; — naplň si měšec penězi. Pokrm, jenž mu nyní tak lahodný jak ty jeho kobylinky³⁷, záhy mu zhořkne na kolokintu. Ona změnit se musí; jeť mladá; i až se ho nasytí, nahlédne blud své volby; musí míti změnu, musí: protož nandej si peněz do měšce. Chceš-li už mermomocí do pekla, hled se tam dostat příjemnějším způsobem než utopením. Sežeň tolik peněz, co můžeš; — není-li svatoušství a křehký slib, jež si dali potulný divoch a vychytralá Benátčanka, příliš tvrdý oříšek pro můj vtip a pro veškerou chasu pekelnou, dostaneš ji; tedy sežeň peníze. Čert vezmi utopení; to je nadobro z cesty; hled raději, aby tě oběsili po naplnění tvé vůle,³⁸ než abys utopil se nedosáhnuv jí.

Roderigo. Budeš státi pevně při mých nadějích, spolehnu-li na výsledek?

Jago. Mnou bud jist; jdi, sežeň peníze. Říkal jsem ti často a znov a znovu ti povídám, že toho mouřenína nenávidím; věc má jde mi od srdce a tvoje má nemenší příčiny. Společme se k pomstě proti němu; podaří-li se ti nasadit mu parohy, budeš mít z toho rozkoš a já zábavu. Jsou mnohé věci v lůně času, které čekají porodu. Na pochod! — Jdi; opatř peníze. Zítřka o tom víc. Bud' zdrav.

Roderigo. Kde se uvidíme zítra ráno?

Jago. U mne v bytu.

Roderigo. Budu tam záhy.

Jago. Dobrá; měj se dobře. Slyšíš, Roderigo?

Roderigo. Co pravíš?

Jago. Již ani muk o utopení; slyšíš?

Roderigo. Přišel jsem na jiné myšlení; jdu prodat všechny své pozemky. (*Odejde.*)

Jago. Tak vždy si činím blázna měšcem svým;
neb zkušenosti pracně nabyté

bych ve psí dal, čas maře s takým hejlem
bez vlastní zábavy a prospěchu.
Já nenávidím toho černoča;
a povídá se, že v mých poduškách
prý zastal mne. Sic nevím, zda to pravda,
leč pouhé toho druhu podezření
mu splatím, jak by bylo jistotou.
On má mne rád; tím líp se podaří
můj záměr. — Cassio jest švarný hoch:
teď pozor! — Jeho místo ulovit
a svoji choutku zchladit zároveň,
toť dvojnásobný žert. — Jen jak ? Jen jak ?
Nuž pozor! — Takhle za nějaký čas
Othellu našeptat, že chová se
mu k jeho ženě příliš důvěrně.
Má k tomu postavu a hladký mrav,
jež mohou podezření buditi
a k svodu žen jsou jako stvořeny.
A Maur jest přímé, čacké povahy,
jež za poutivce drží každého,
kdo jím se zdá; a za nos dá se vodit
tak pěkně jako osel. Mám to již.
Můj úklad zplozen. — Peklo a tma noční
na světlo denní teď ho rodit počni. (*Odejde.*)

JEDNÁNÍ DRUHÉ

Scéna první

Námořní přístav na Cypru. — Volné prostranství poblíže nábřeží.

(*Vystoupí Montano a dva šlechtici.*)

Montano. Co s předvrší jest vidět na moři ?

První šlechtic. Ni mrvky; vlny vysoko se dmou
a mezi vodami a nebesy
mi nikde plachty nelze objevit.

Montano. Zle tuším vítr řádil na zemi;
a nikdy bouřlivější vichřici
se nezatřásla naše cimbuří;
a jestli zuřila tak na moři,
kde žebra dubová, jež ze draží
se nevymknou, když přes ně hory vod
se válejí ? — Co uslyšíme dál ?

Druhý šlechtic. O rozeznání lodí tureckých. —

Jen postavte se na zpěněný břeh
a zdá se vám, že rozkacený val
svým čelem³⁹ bije v sama oblaka
a větrem bičované přeřeje
svou vzepjatou a obrovitou hřívou
tříšť metají až k žhoucí Medvědici
a hasí věkopevné točny stráž.⁴⁰
Tak lité vřavy svědkem nebyl jsem
na rozezlených vodách.

Montano. Jestliže
turecké loďstvo někde v přístavu
jest nechráněno, potopilo se;
jeť nemožno, by přetrvalo to.

(Vystoupí třetí šlechtic.)

Třetí šlechtic. Zvěst, páni! Naše války skončeny.

Ta strašná bouře Turky zbila tak,
že jejich plány zchromly. — Statečná
loď benátská tu zkázu viděla
a bídný ztroskot většiny jich loďstva.

Montano. Jak! — Jest to pravda ?

Třetí šlechtic. Právě přistala

loď „Veronesa“⁴¹; Michal Cassio,
jenž bojovného Maura pobočníkem,
z ní na břeh vystoupil. Othello sám
jest na moři a s mocí vladařskou
sem pluje na Cypr.

Montano. Jsem tomu rád;
toť vzácný vladař.

Třetí šlechtic. Však týž Cassio,
ač dává zprávy potěšitelné
o ztrátách tureckých, přec truchliv jest
a modlí se, by Maur sem doplul zdráv;
neb v bouři šeredné a divoké
se odloučili.

Montano. Nebe ochraň ho!
Já v jeho službách byl a muž ten velí
jak dokonalý vojín. — Na břeh teď
se pojd'me podívat na došlou loď
a rekovného Maura vyhledat,
až mořská pláň a blankyt nebeský
nám vjedno splynou.

Třetí šlechtic. Ano, pojd'me již;
neb každou minutu lze očekávat
nám nový příchod.

(Vystoupí Cassio.)

Cassio. Dík rekům této výspy bojovné,
jimž Maur tak vítán jest! Kéž nebesa
jej chrání před živly; neb ztratil jsem ho
na moři nebezpečném.

Montano. Loď má dobrou ?

Cassio. Jest pevně spažena a lodivod
muž velmi zkušený a osvědčený;
a protož tedy moje naděje,
ne na smrt choré, směle čekají
na uzdravení.

Hlasy (za scénou). Plachta! Plachta! Plachta!

(Vystoupí čtvrtý šlechtic.)

Cassio. Co znamená ten pokřik ?

Čtvrtý šlechtic. Město prázdno;

na břehu mořském stojí tlumy lidu
a křičí: „Plachta!“

Cassio. Moje naděje
mi praví, že to vladař. (*Střelba z děl za scénou.*)

Druhý šlechtic. Pozdravné
to výstřely; toť naši přátelé.

Cassio. Či nechtěl byste, pane, k přístavu
se podívat a pravdu říci nám,
kdo přibyl ?

Druhý šlechtic. Ano. (*Odejde.*)

Montano. Milý pobočníku,
jest vojevůdce ženat ?

Cassio. Ano, jest,
co nejšťastněji; neboť našel dívku,
jež překonává každé líčení
i bájně pověsti a vyniká
nad umělostky slavověstných per,
jsouc v šatu, jež jí dala příroda,
vzor, před nímž důmysl jest bezmocen.

(*Vrátí se druhý šlechtic.*)

Cassio. Co jest ? — Kdo přistal ?

Druhý šlechtic. Vůdcův praporečník,
jakýsi Jago.

Cassio. Zmíry příznivou
a šťastnou plavbu měl; i sama bouře
a vlnobití, větry vyjící,
skal ozubí⁴² a písku nánosy,
ti skrytí zrádci lodí nevinných,
jak též by měly smysl pro krásu,
od vražedných svých povah upouštějí
a nechávají přejít bezpečně
lod⁴³ božské Desdemony.

Montano. Kdo to jest ?

Cassio. Ta, o které jsem mluvil: velitelka
slavného velitele našeho,
sem provázena Jagem odvážným,
jenž dorazil o celý týden dřív,
než čekaly ho naše myšlénky.
Kéž velký Jupiter Othella chrání
a mocným dechem jeho plachty dme,
by statnou lodí oblažil ten břeh,
a v loktech Desdemony spočinuv
se srdcem bouřně láskou tlukoucím,
nám nový žár vлил v duše vyhaslé
a přines všemu Cypru útěchu!

(*Vystoupí Desdemona, Emilie, Jago, Roderigo a družina.*)

Ó hleďte, poklad lodí vystoupil
již na břeh. — Na kolena, cyperští
vy mužové! — Bud' zdráva, paní naše,
a milost nebeská ať před tebou

i za tebou a všude obklopí
tě kol a kol.

Desdemona. Dík, statný Cassio.

Co víte o mém choti nového ?

Cassio. Až dosud nepřišel; a nevím nic,
krom že je zdrav a vbrzku bude zde.

Desdemona. Ó bojím se. — Jak jste se odloučili ?

Cassio. Ten velký zápol moře s nebesy
nás odtrh od sebe. — Však slyšte! — Plachta —

Hlasy (za scénou). Plachta, plachta! (*Slyšet výstřely z děl.*)

Druhý šlechtic. Z korábu pozdravují naši tvrz;
toť také přítel.

Cassio. Podívejte se,
kdo připlul. (*Odejde druhý šlechtic.*)

Milý praporečnicku,
buďte nám vítán. (*K Emilii.*) Paní, vítejte.
Ať, milý Jago, vaši trpělivost
to nedráždí, že v způsobnosti jdu
tak daleko; mé vlasti zvyklý mrav⁴⁴
mne naučil té smělé dvornosti. (*Políbí ji.*)

Jago. Ó pane, kdyby dala svými rty
vám tolik, co mi často udílí
svým jazykem, měl byste toho dost.

Desdemona. Vždyť ani nemluví.

Jago. Ba, příliš mnoho;
to vždycky shledám, když se mi chce spát.
Před Vaší Vzácností, to uznávám,
si trochu schová jazyk do srdce
a hašteří se jenom v myšlénkách.

Emilie. Tak mluví máš málo příčiny.

Jago. Ó jdi! — Vy obrázky jste mimo dům,
zvon ve světnici, kočky divoké
v svých kuchyních; když samy ublížíte,
jste světice, a uraženy, d'ábly;
v svém hospodářství⁴⁵ herečkami jste
a hospodyněmi v svých postelích.

Desdemona. Ó styď se, utrači!

Jago. Vždyť je to pravda — ať jsem Turkem⁴⁶ kdesi!
K hře vstáváte a k práci leháte si.

Emilie. Můj chvalo zpěv mi psáti nebudeš.

Jago. Ne, toho nepřej si.

Desdemona. Co psal bys o mně,
kdybys mne chválit měl ?

Jago. Ó vzácná paní,
jen k tomu nenuťte mne; nejsemť nic,
když nejsem břitký.

Desdemona. Zkus to. — Zdalipak
šel někdo ku přístavu ?

Jago. Ano, paní.

Desdemona. Mně není veselo; však to, co jsem,

ukrývám tím, že chci se jinou zdát.⁴⁷

Nuž, jak bys chválil mne ?

Jago. Tož do toho;

však věřte, moje vynalézavost
mi z hlavy jde, jak lep se trhá z pýří,⁴⁸
a běře s sebou mozek hned a vše.

Leč Musa má pracuje k porodu
a takto slehla:

Kde rusá kráska také důvtip mívá,
své krásy darů vtipně používá.

Desdemona. Toť přece chvála! — A což je-li smědá a vtipná ?

Jago. Když tmavé pleti jest a vtip má v hlavě,
rusého krasavce si najde hravě.

Desdemona. Toť hůř a hůře.

Emilie. A jak, jest-li krásná a hloupá ?

Jago. Když krásná, není hloupá ani jedna;
neb sama hloupost⁴⁹ dědice jí zjedná.

Desdemona. To jsou ovšednělé, nesmyslné hříčky k rozesmání bláznů v krčmách. Jakou
bídnou chválu máš pro tu, která je šeredná a hloupá ?

Jago. I šeredné a hloupé tak je snadné
kout čertovství jak důvtipné a vнадné.

Desdemona. Ó, té tupé nevědomosti! — Nejhorší chválíš nejlépe. Ale jakou chválu bys uměl
uděliti skutečně řádné ženě, takové, která by mocí své hodnoty právem na svědectví volala i
zlobu samu?

Jago. Ta, která, krásna, nepodlehla pýše,
má jazyk bystrý, vždy však mluví tiše,
jest bohata a pestrých zdob se chrání,
ač ví „teď mohu“, prchá od svých přání;
jež uražena, když se může mstítí,
dí křivdě: „bud si“, — hněvu nepocítí;
jež nikdy nebyla tak pošetilá,
by za lososa tresku vyměnila ;⁵⁰
jež přemýšlí, však o čem, znáti nedá,
a po záletnicích se neohlédá:
toť zdatné děvče — bylo-li kdy živo —

Desdemona. A k čemu zdatné ?

Jago. Aj, kojit blázny, zapisovat pivo.⁵¹

Desdemona. Ó, zmíry kulhavé a chabé zakončení! Neuč se od něho, Emilie, třeba byl tvůj
muž. Co myslíte, Cassio ? — Není-li to bohaprázdný a prostořeký mluvka ?

Cassio. Řeční od plic, vzácná paní; snad se vám na něm lépe zalíbí voják než učenec.

Jago (*stranou*). Běře ji za ruku; aj, výborně! Jen si šeptej! Do takové pavučinky jako to
zamotám si tak velkou mouchu, jako jest Cassio. Ano, jen se na ni usmívej, jen dál; spoutám
si tě tvými vlastními dvornůstkami. Máš pravdu, věru, tak; mohou-li tě takové kousky
připraviti o tvé pobočnictví, bývalo by lépe, abys jí třemi prsty tak často neposílal hubičky,⁵²
což nyní děláš opět, hraje si tak hezounky na šviháka. Výborně! Pěkně hubičkováno;
znamenitá dvornost! Ano, tak to jest. A prsty na rtech! — Kéž by se ti proměnily v
roubíky!⁸³ — *troubení za scénou.*) Maur! — Zním jeho polnici.

Cassio. To vskutku on.

Desdemona. Pojd' me mu naproti a uvítejme ho.

Cassio. Hle, zde přichází.

(*Vystoupí Othello s družinou.*)

Othello. Má krásná bojovnice!

Desdemona. Můj Othello!

Othello. Mé udivení, žes tu dřív než já,
tak veliké jest jako radost moje.

Ó slasti duše mé! — Po každé bouři

tak milá utiš kdyby nastala,

ať vichr burácí, až vzbudí smrt!

A pracující loď po horách vln

ať klopotí se k výši Olympu

a zas tak hluboko se ponoří,

jak daleko je peklo od nebes!

Teď muset umřít, štěstím bylo by

tím největším; neb toho bojím se

v své duše blaženosti vršité,

že blahé chvíle, jako tato jest,

neznámá sudba již mi nechová.

Desdemona. Bůh nedopouštěj, aby naší lásky

a blaženosti nepřibývalo,

jak přibývati bude našich dnů.

Othello. Dím „amen“ k tomu, dobré mocnosti!

Dost ani nemohu se vymluvit

o štěstí tom; zde odjímá mi řeč;

jeť příliš mnoho této radosti. (*Libá ji.*)

A to, a to bud zlozvuk největší,

jímž kdy nám srdce zazní!

Jago (*stranou*). Výborně

jste naladěni teď! — Však povolím

ty kolíky, jež drží hudbu tu,

až k notě vlastní poctivosti své.⁵⁴

Othello. Teď pojďme na zámek. — Vám, přátelé,

zvěst novou: naše války skončeny;

neb Turek utonul. — Jak daří se

mým starým známým tady na ostrově? —

Ty, miláčku, jim budeš vítána

zde na Cypru; já u nich velkou lásku

jsem nalezl. — Ó ty má předrahá,

tak žvatlám proti každé zvyklosti⁵⁵

a ve své radosti jsem dětinou.

Jdi prosím, dobrý Jago, do přístavu

a věci mé dej na břeh vypravit;

a kapitána přived na zámek;

jeť statný muž a jeho zásluhy

jsou hodny uctění. — Pojď, Desdemono;

a ještě jednou vítej na Cypru.

(*Odejdou všichni až na Jaga a Roderiga.*)

Jago. Přijď za mnou do přístavu, hned. — Pojď sem. Jsi-li muž — a povídají, že i zbabělci,

když zamilováni, mají ve své povaze více povznešenosti, než jim vrozeno —, tedy poslyš.

Pobočník je dnes večer na stráž na dvoře zámeckém.⁵⁶ Nejprve musím ti říci to: Desdemona

jest do něho až po uši zamilována.

Roderigo. Do něho! — Tot' nemožno.

Jago. Prst na ústa, takhle, a dej si tu svou milou duši poučit. Pozor, s jakou prudkostí se zamilovala do mouřenína jen pro jeho vychloubání se a povídání jí ztřeštěných lží! — A budeť ho stále milovat pro pouhý tlach? — Tot' ať tvé prostoduché srdce nemyslí. Její oči musí býti krmeny; a jakou rozkoš může míti z dívání se na d'ábla? Když se krev otupí hrou požitku, musí ji k novému vznětu a k nasycení čerstvé choutky pudit vábný zevnějšek, shodnost let, pěkný mrav a krása; toho všeho mouřenín postrádá. A teď při nedostatku těchto žádoucnych vlastností shledá její útlá něžnost, že jí zneužito, začne cítit ošklivost,⁵⁷ mouřenín se jí zprotiví a bude ho nenávidět. Sama příroda ji tomu naučí a dožene ji k nějaké jiné volbě. Teď, brachu, když tomu tak — a jest to očividná a přirozená věc —, kdože stojí tak první na stupni⁵⁸ tohoto štěstí jako Cassio? — Chlapisko jako na strunkách,⁵⁹ o nic dál svědomitý, nežli že se odívá v pouhý tvar slušného a lidského zdání, jen aby tím lépe dosáhl svých kořených,⁶⁰ nejskrytějších, nevázaných tužeb? — Aj, nikdo, nikdo! — Chlap skluzký, zchytralý, vynalezač příležitostí, jenž pohledem umí si mincovat a padělávat výhody, třeba se mu výhoda pravá nikdy nenaskytlá; čertův lotr! A kromě toho, ten dareba jest hezký, mlád; a má všechny vlastnosti, po nichž se pošetilost a zelený rozum ohlíží; morovitý, dokonalý ničema; — a ta ženská si ho již vyhledla.

Roderigo. Tomu nelze mi o ní uvěřit; jeť tak z duše bohobojná.

Jago. Bohobojná — hlouposti! — Víno, které pije, tlačí se z hroznů: kdyby byla bohobojná, nikdy by se nebyla zamilovala do mouřenína; — bohobojná křehotinka!⁶¹ Neviděls, jak mu potleskávala dlaň? — Nevšimnul sis toho?

Roderigo. Ano, všimnul; ale to byla pouhá zdvořilost.

Jago. Chtivost to byla, při této ruce! — Úvod a temný proslov k dějepravné hře chlípnosti a podlých myšlének. Jich rty byly si tak blízko, že se celovaly dechem. Ničemné myšlenky, Roderigo! Když takové důvěrnosti razí cestu, následuje v patách za nimi přední a hlavní skutek, vjedno je vtělující konec. Známe to! — Ale, brachu, dělej, co já ti radím; přivedl jsem tě z Benátek. Dnes v noci půjdeš na stráž; rozkaz k tomu dám ti já. Cassio tě nezná; budu nablízku; hled Cassia nějak podráždit; bud mluv příliš hlasitě, neb tup jeho vojenskou kázeň, aneb užij podle libosti jakékoliv jiné cesty, kterou ti doba příznivěji nadhodí.

Roderigo. Dobře.

Jago. Jest prchlý, příteli, velmi přenáhlený, když rozhněván, a snad se po tobě rozežene; popud ho, aby tak učinil, neb již to mi dostačí, abych ty Cyperské dohnal k vzpouře, která se řádně neutiší, dokud nebude Cassio odklizen. Tak se ti ukrátí cesta k tvým tužbám prostředky, které k jich dosažení budou mi pak nasnadě, a co nejvýhodněji odstraní se překážka, pro kterou nám nebylo možno očekávatí zdar.

Roderigo. To učiním, najdu-li jen dost malou příležitost.

Jago. Za tu ti ručím. Co nevidět přijď za mnou do tvrze; já musím jeho věci dát vynést na břeh. Buď zdráv. (*Odejde.*)

Roderigo. Sbohem.

Jago. Že Cassio ji miluje, rád věřím;
že ona jeho, leží nasnadě
a velice jest pravdě podobno.
Ten černocho, ačkoliv mi protiven,
jest věrný, láskyplný, šlechetný
a troufám sobě domnívati se,
že Desdemoně bude dobrým chotěm.
Teď ale také já ji miluji,
ne z naprostého chtíče — ačkoliv
snad o nic menší hřích mám na duši —,
leč proto, bych svou pomstu nasytil;

neb domnívám se, že ten bujný Maur
mé sedlo zaskočil. Ta myšlénka
mi jako utrých hlodá v útrokách
a nic mou duši neupokojí,
než srovnám se s ním: ženu za ženu; —
a jestli se mi nepodaří to,
chci aspoň v mouřenínu roznítit
tak prudkou žárlivost, že rozumem
ji nelze vyléčit. A k tomu cíli
— jen když ten bědný ohař benátský,
jejž zrážím z honby příliš ohnivé,
mi hezky udrží se na stopě —
za lýtko chytnu⁶² toho Cassia
a pomluví ho u mouřenína
šeredným způsobem; neb obávám se,
že Cassio mou noční čepici
měl též... Tak Maur mi bude děkovat
a mít mne rád a odmění se mi,
že jsem si z něho osla udělal
tak výborně a o poklid a mír
jej připravil až k samé šílenosti.
Zde mám to v mozku, dosud motaninu:
tvář lotrovství se objeví až v činu. (*Odejde.*)

Scéna druhá

Ulice.

(Vystoupí hlasatel s provoláním. Zástup lidu za ním.)

Hlasatel. Jest vůle Othella, našeho jasného a udatného vojevůdce, aby na bezpečnou zprávu, která teď došla o úplném zničení tureckého loďstva, jeden každý zaplesal; buď tancem neb radostnými ohni neb hrou a kratochvílí, k níž jeho záliba ho vede; neboť krom těchto šťastných novin oslavuje se i jeho sňatek. Tolik z jeho libosti se prohlašuje. Večeřadla⁶³ jsou otevřena a jest plná volnost hodovati od této páté hodiny až do udeření jedenácté. Nebe žehnej tomuto ostrovu Cypru a našemu jasnému vojevůdci Othellovi! (*Odejdou.*)

Scéna třetí

Síň na zámku.

(Vystoupí Othello, Desdemona, Cassio a družina.)

Othello. Dnes, dobrý Michaeli, strážte hled';
nám samým nutno čestné míry dbát,
by radovánky nepřekročily
mez přístojnosti.

Cassio. Jago rozkaz má,
co činit; sám však ještě dohlédnout
chci na vše.

Othello. Jago jest muž poctivý.
Teď dobrou noc; a ráno, Michaeli,
co nejdříve přijď ke mně. — Pojď, má drahá;
když sad⁶⁴ je koupěn, ovoce dá nebe
a výnos teprv čeká mne i tebe.
Již dobrou noc. (*Odejdou Othello, Desdemona a družina.*)

(Vystoupí Jago.)

Cassio. Vítám vás, Jago; musíme na stráž.

Jago. Ne hned, pobočníku; není ještě deset hodin. Náš velitel nás tak brzo odbyl z lásky k své Desdemoně; a za zlé mu to nemějme; neprolaškoval s ní ještě ani noci; a ona by potěšila Joviše.

Cassio. Jest to výborná paní.

Jago. A ručím za ni, plna ohně.

Cassio. Vskutku, to nejsvěžejší a nejtulejší stvoření.

Jago. A jaké má oko! Zdá se mi, že svůdnost jeho k smlouvě vyzývá.

Cassio. Vábné oko a přece, myslím, velmi tiché.⁶⁵

Jago. A když promluví, není-li to poplašné znamení k lásce ?

Cassio. Pravda, jest dokonalost sama.

Jago. Nuže, bud lůžko jejich blaženo! Pojd'te, pobočníku; mám doušek⁶⁶ vína a zde venku jest hrstka veselých cyperských jonáků, kteří by černému Othellovi rádi připili na zdraví.

Cassio. Dnes ne, milý Jago; mám k pitkám velmi chatrný a neblahý mozek. Rád bych, aby si zdvořilost vynašla jiný způsobuctívání.

Jago. Ó, jsou to samí přátelé; jen jednu sklenku. Budu pít za vás.

Cassio. Vypil jsem jen sklenku dnes večer, hodně⁶⁷ s vodou smíšenou, a hled'te, jakou změnu⁶⁸ mi to dělá zde; jsem nešťasten tou zmožeností a netroufám si přitížiti své slabosti ještě víc.

Jago. Aj, muži, dnešní noc je k hodování určena; ti hoši si toho přejí.

Cassio. Kde jsou ?

Jago. Zde u brány; prosím, zavolejte je.

Cassio. Zavolám; ale jest mi to proti mysli. *(Odejde.)*

Jago. Jen sklenku ještě když se podaří
mu přišít k tomu, co již vypil dnes,
tak dráždiv bude a tak svárlivý
jak psisko milostivé slečinky.
A ten můj chorý blázen, Roderigo,
ježž láska obrátila na ruby,
dnes večer Desdemoně připíjel
již z plných korbělů; — teď na stráž půjde.
Tři hejsky⁶⁹ z Cypru, hrdé, prchlivé
a velmi nedůtklivé na svou čest,
pravé to živly⁷⁰ bojovné té výspy,
jsem rozhrál kypícími poháry;
ti půjdou také na stráž dnes. —• A teď
v té sebranici chásky opilé
našeho Cassia chci popudit,
by ostrov něčím potupil. — Již jdou:
když výsledek jen k mému snu se hodí,
i proud i vítr přízniv jest mé lodi.

(Vrátí se Cassio; s ním vystoupí Montano a několik šlechticů; za nimi služebnictvo s vínem.)

Cassio. Přisámbůh, že už mi hrdlo zalili.

Montano. Na mou věru, jen málo; ne víc než pintou, jako že jsem voják.

Jago. Hej, víno sem! *(Zpívá.)*

*At' zvoní číše, přátelé,
at' zvoní číše, přátelé;
jet mužem voják jen*

*a život trvá den;
ať voják pije vesele!*

Víno, hoši!

Cassio. Přísámbůh, výborná písnička.

Jago. Naučil jsem se jí v Anglicku, kde arcit' pijou jako nezavření: takový Dán,⁷¹ Němec a teřichatý Holand'an — hej, víno! — nejsou nic proti těm Angličanům.

Cassio. Což je takový Angličan tak znamenitý piják ?

Jago. Aj, upije vám jen což vašeho Dána do smrti; ani se nezapotí a Němce povalí; a Holandana dorazí do zvracení, než se druhý korbel naplní.

Cassio. Na zdraví našeho velitele!

Montano. S vámi, pobočníku,⁷² — a nedám se zahanbit.

Jago. Ó ty milé Anglicko! (*Zpívá.*)

*Král Štěpán vzácné kniže byl,
dal za spodky půl tolaru;
že o pětník je předražil,
zděl krejčíkovi nešvarů.*

*Byl slavný, zkvétal ve zdaru;
tys prostý chlap a nic tak zvlášť:
lid pýchou veden ke zmaru;
toš navlec jen svůj starý plášť.*

Hej, víno sem!

Cassio. Aj, toť ještě výbornější písnička než ta první.

Jago. Chcete ji poslechnout ještě jednou ?

Cassio. Nechci; neboť pokládám za nehodna svého místa toho, kdo tropí takové věci. — Tak tak; — Bůh nade všemi; a jsou duše, které jistě budou spaseny, a jsou duše, které jistě nebudou spaseny.

Jago. Pravda, milý pobočníku.

Cassio. Co mne se týče — bez urážky velitele a každé jiné vysoce postavené osoby —, doufám, že spasen budu.

Jago. Také já, pobočníku.

Cassio. Ano, ale s dovolením, ne přede mnou; pobočník musí býti spasen dříve než praporečník. Nic dále o tom; pojďme, kam patříme. — Odpusť nám naše viny! — Pánové, hled'me si služby. Nemyslete, pánové, že jsem opilý: to jest můj praporečník, to zde má pravá ruka a to zde má levá ruka. Nejsem teď opilý; stojím na nohou dosti dobře a mluvím dosti dobře.

Všichni. Zmíry dobře.

Cassio. Ano, tedy velmi dobře; a tedy nesmíte myslet, že jsem opilý. (*Odejde.*)

Montano. Na teras, páni; strážte postavme.

Jago. Hle toho člověka, jenž napřed šel; —

co vojín hoden podle Caesara
se postavit a dávat rozkazy;
a všimněte si jeho neřesti:
jak noc a den když jsou si na roveň,
tak ona velká jest jak jeho ctnost.
Ba škoda ho! — Jen toho bojím se,
že důvěra, již velitel doň klade,
v nešťastné chvíli této slabosti
zle ostrov postihne.

Montano. Je často tak ?

Jago. Toť každodenní proslov, než jde spát;
on dvakrát probdívá oběh orloje,
když pítí kolébku mu nehoupá.

Montano. Snad radno tedy, aby veliteli
se řeklo to. Bud toho nevidí,
neb jeho dobré srdce váží si
jen Cassiových dokonalostí
a jeho vady přehlíží; ne tak?

(Vystoupí Roderigo.)

Jago *(stranou k němu).*

Ty, Roderigo? — Prosím, pospěš hned
za pobočníkem; jdi. *(Odejde Roderigo.)*

Montano. Jeť velká škoda,
že čacký Maur kdy místo takové
— tož první po sobě — dal někomu,
v němž taká vada zakořeněna.
Othellovi to říci počestným
by skutkem bylo.

Jago. Já to neučiním
za krásy všeho toho ostrova;
mám Cassia tak z duše rád a mnoho
bych věru za to dal, bych vyléčil
jej z vady té. — Však slyšte! — Jaký hluk?
(Křik za scénou.) Pomoc! Pomoc!

(Vrátí se Roderigo hnán Cassiem.)

Cassio. U všech čertů! — Ty darebo! Ty ničemo!

Montano. Co jest, pobočníku?

Cassio. Takový lotr mne učít mé službě! Vtluku toho chlapa do proutěné bandasky.⁷³

Roderigo. Mne udeřit!

Cassio. Breptáš, chlape? *(Udeří Roderiga.)*

Montano. Ne, milý pobočníku; prosím vás, pane, zadržte.

Cassio. Pusťte mne, pane, sic vám lebku rozbiju.

Montano. Ticho, ticho; jste opilý.

Cassio. Opilý! *(Oba tasí a potýkají se.)*

Jago *(stranou k Roderigovi).*

Pryč, povídám, a strhni pokřik: „Vzpouora!“ *(Roderigo odejde.)*

Dost, milý pobočníku! — Probůh, páni!

Hej, pomoc! — Pobočníku! — Dost! — Montano!

Hej, pomoc, lidé! — To je pěkná stráž! *(Zvoní se na poplach.)*

Kdo zvoní na poplach? — Diablo,⁷⁴ hoj!

Město se probudí! — Pro živý Bůh,
dost, pobočníku! — Vždyť se na věky
tím zhanobíte.

(Vystoupí Othello a družina.)

Othello. Co se tady děje?

Montano. Ha, krvácím! — Jsem na smrt poraněn.
— On zemře!

Othello. Zadrž, komu život milý!

Jago. Dost! Pobočníku, — pánové, — Montano! —
Jste smyslů zbaveni, že nevíte,

kde jste a co je vaše povinnost ?

Dost, velitel váš mluví; — styďte se!

Othello. Co jest ? — Jak došlo k tomu ? Což jsme Turci

a sami sobě učiniti chcem,

co nedopustil Bůh, by Ottomané

nám učinili ? — Pro křesťanský stud

té rvačky divošské již zanechte!

Kdo ještě pohne se, by ukojil

svou zuřivost, své duše lehce váží:

syn smrti jest, jak ruky pozvedne.

Ten strašný zvon ať ztichne! — Vyděsí

nám ostrov z klidu. Co se dělo, páni ?

Počestný Jago, který vypadáš

tak na smrt usouzen, kdo začal to ?

Mluv, při tvé lásce ti to poroučím.

Jago. To nevím; před minutou, právě teď,

tak svorní, milí, jako nevěsta

a ženich, když se k spaní svlékají;

a rázem, v mžiknutí, jak nějaká

by planeta jim rozum odjala,

meč z pochvy ven a jeden druhému

v krvavé seči na hrud doráží.

Jak nevysvětlitelný⁷⁵ tento spor

vzal počátek, mně nelze povědít;

a raději bych v slavné bitvě kdes

byl nohy ztratil, jež mne přinesly,

bych část jen viděl toho rozbroje.

Othello. Jaks, Michaeli, tak se zapomněl ?

Cassio. Odpusťte, prosím; mluvit nemohu.

Othello. Čacký Montano, povždy býval jste

tak mravu dbalý; tiché vážnosti

vašeho mládí povšimnul si svět

a vaše jméno slyne velikostí

i v ústech soudce nejmoudřejšího;

co to, že ozdob zbavujete tak

svou dobrou pověst a tu bohatou

svou chvalnost utrácíte za jméno

nočního rváče ? — Odpovězte mi.

Montano. Vzácný Othello, těžce raněn jsem;

váš praporečník, Jago, může vám

— já mlčet budu, řeč mi obtížná —

vše povědít, co vím; a nevím, co

bych býval nepravého učinil

neb řek té noci, ledaže by kdy

pud lásky k sobě nepravostí byl

a hříchem sebeobrana, když násilí

nás přepadá.

Othello. Ted', přísámbůh, má krev

mé bezpečnější vůdce počíná

již ovládat a prudkost, zatemnivši

můj lepší soud, se dere v popředí;
a pohnu-li se jen či pozvednu
tu ruku, klesne z vás ten nejlepší
mým hněvem. Povězte, jak začala
ta rvačka šeredná, kdo dal k ní podnět ?
A ten, kdo bude viny usvědčen,
byť bliženec byl se mnou rozený,
mne ztratí. — Jak! — V čas války, ve městě,
jež dosud poplašeno, jehož lid
má ještě srdce bázní vršité,
tak rozněcovat sváry soukromé
a spory domácí, to v noční čas
a na hradě, kde stojí první stráž ?

Toť bezpříkladné. Jago, kdo to začal ?

Montano. Jestliže nějak vázán stranicky
neb spolčen v této věci,⁷⁶ povíš víc
neb méně, než co pravda, nejsi vojín.

Jago. Tak velice mi neubližujte;
spíš dám si jazyk z hrdla vyříznout,
než abych Cassiovi ukřivdil;
však jsem tím jist, že pravdu řeknu-li,
mu neuškodím. Tak to jest, můj vůdce:
Montano se mnou tady hovořil;
tu příběh člověk, volá o pomoc,
Cassio za ním s mečem dobytým,
by hněv svůj na něm zchladil. — Tento pán
mu vkročil do cesty a prosí ho,
by ustal; já se pustil za křiklounem,
by jeho povyk město nevzbouřil
— jak přece stalo se; — on, rychlonohý,
můj předstih úmysl; já vrátil se
tím spíše, když jsem rány doslechl
a třeskot mečů; k tomu Cassia,
jak hlasně proklínal, což do dneška
jsem o něm nikdy říci nemohl.
Když nazpět přišel jsem — vše bylo mžik —,
již byli v sobě, body, ranami,
tak právě, jak jste vy je roztrh sám.
Víc o té věci říci nemohu;
však lidé lidmi jsou a nejlepší
se někdy zapomenou. Ačkoliv
snad Cassio mu trochu ublížil
— jak rozhněvaný člověk udeří
i ty, kdož nejlépe s ním smýšlejí —,
přec domnívám se, že byl Cassio
tím, který utek, jistě uražen
tak citelně, že sama trpělivost
se tomu vzepřít musela.

Othello. Vím, Jago,
že tvoje poctivost a láska mírní

tu věc, bys Cassiovi ulevil.
Mám rád tě, Cassio, mým důstojníkem
však nejsi víc.

(Vystoupí Desdemona s družinou.)

Hle, moje milá choť
se také vzbudila ? — *(Ke Cassiovi.)* Však učiním
tě jiným za příklad.

Desdemona. Co děje se ?

Othello. Vše dobře zas, miláčku; pojd' jen spát. *(K Montanovi.)*

Vám, pane, budu ranhojičem sám.

Již odved'te ho. — *(Odvedou Montana.)*

Jago, po městě

měj dozor bedlivý a utiš ty,

jež vzbouřila ta rvačka ohyzdná.

Pojd', Desdemono; vojín v hebkém spaní

již musí dát se rušit třeskem zbraní.

(Odejdou všichni kromě Jaga a Cassia.)

Jago. Jak, jste raněn, pobočníku ?

Cassio. Raněn, nezhojitelně.

Jago. Že tak ? — Bůh uchovej!

Cassio. Dobré jméno, dobré jméno, dobré jméno! Ó, ztratil jsem své dobré jméno! Ztratil jsem nesmrtelnou část sama sebe; a co zbývá, jest zvířecí! Mé dobré jméno, Jago, mé dobré jméno!

Jago. Jako že jsem poctivý muž, myslil jsem, že jste utržil nějakou ránu tělesnou; ta je citelnější než takové dobré jméno. Dobré jméno jest prázdný, lichý přelud, často nabytý bez zásluh a ztracený bez viny. A vůbec jste dobrého jména nepozbyl, když nemyslíte sám, že jste je ztratil. Jak, člověče! Jsouť cesty, kterými si velitele opět nakloníte: propustil vás jen v rozhorlení a trestal více z opatrnosti než zlého hněvu, tak jako by kdo bil nevinného psa, aby postrašil odbojného lva. Jen ho zas poproste a jest váš.

Cassio. Budu raději prosit, aby mnou pohrdal, než abych tak dobrého velitele klamal, jsa mu tak lehkomyšlným, opilým a nerozvázným důstojníkem. Zpíjet se ? Papouškovat!⁷⁷
Povykovat, klít? A napařovati se v hovoru s vlastním stínem? Ó ty nevidný duchu vína, nemáš-li jména, kterým jsi znám, bud nazván d'áblem!

Jago. Kdo byl ten, za kým jste se hnal mečem ? Co vám udělal ?

Cassio. Nevím.

Jago. Je-li možná ?

Cassio. Pamatuji se na spoustu věcí, ale na nic určitě; na hádku, ale nevím proč. Ó Bože můj!
— Že si tak lidé berou nepřítelé do úst, aby jich mozek vykrádal! — Že se tak plesem, rozkoší, kvasem a rozjařeností zvrháme v němou tvář!

Jago. Ale teď je vám již dosti dobře; jak jste tak vystřízlivěl ?

Cassio. Zlíbilo se d'áblu obžerství ustoupiti d'áblu zlosti; jedna vada ukazuje mi druhou, abych jen z duše sám sebou pohrdal.

Jago. Jděte, jste tuze přísný mravokárce. V ten čas, na tom místě a v nynějších poměrech ostrova přál bych si od srdce, aby se to bylo nestalo; ale jak už věci jsou, hleďte to napravit k svému vlastnímu dobru.

Cassio. Poprosím ho zas o svoje místo — a on mi řekne, že jsem opilec! Kdybych měl tolik úst jako Hydra, taková odpověď by je všechny ucpala. Teď býti rozumný člověk, po chvíli blázen a obratem zvíře! Ó, to je k nepochopení! Každý nezřízený pohár jest proklet a jeho obsah d'ábel.

Jago. Jděte, jděte; dobré víno jest milý domácí tvor, dobře-li se s ním nakládá; nespílejte mu.

A — milý pobočníku, myslím, že znáte mou lásku k vám ?

Cassio. Dobře jsem o ní přesvědčen. — Já zpit!

Jago. Vy a každý člověk na světě může se někdy opít.⁷⁸ Já vám povím, co uděláte. Choť našeho velitele jest nyní velitelkou. Mohu to říci v tom smyslu, že se on posvětil a oddal cele patření na její dokonalosti a vděky, jich obdivu a zbožňování. Upřímně se jí vyzpovídejte; naléhavě ji proste, aby vám k vašemu místu opět dopomohla. Jest tak upřímné, vlídné, měkké, svaté povahy, že ve své dobrotě považuje za hřích, nemůže-li učiniti více, než o co jest žádána. Poproste ji, aby ten zlomený kloub mezi vámi a jejím chotěm napravila; a vše, co mám, kladu proti každé sázce, jež jmenování hodna, že ta zlomenina vaší lásky sroste o v celost pevnější, než byla dřív.

Cassio. Dobře mi radíte.

Jago. Ujist'uji vás, že z upřímné lásky a poctivé přízně.

Cassio. Jsem o tom srdečně přesvědčen a časně ráno poprosím ctnostnou Desdemonu, aby se přimluvila za mne. Zoufám nad svým štěstím, opustí-li mne v tom.⁷⁹

Jago. To je správné. Dobrou noc, pobočníku; musím na stráž.

Cassio. Dobrou noc, poctivý Jago. (*Odejde.*)

Jago. A kdo je ten, jenž řekne, že jsem lotr ?

Když rada má jest přímá, poctivá,
jde na rozum a vpravdě cestou jest,
jak opět nabýt černochovy přízně ?
Vždyť je tak snadno dobrou Desdemonu
si nakloniti k prosbě počestné:
jeť štedrá tak jak volní živlové;
a tak jí lehko mouřenína získat,
i svého křtu kdyby se zřící měl
a pečetí a znaků vykoupení,
neb jeho duše upoutána tak
jest láskou k ní, že ona činit může
i odčinit, co se jí zalíbí,
dle toho, jak jen její choutka chce
si na boha hrát s jeho slabostí...
Jak tedy lotr jsem, když radím k tomu,
by Cassio se vhodnou cestou dal
tak přímo k svému dobru! — Božskost pekla!
Když d'áblí strojí nejčernější hřích,
dřív klamou nebeskými přeludy
jak nyní já; neb co ten dobrý bloud
si bude Desdemonu přemlouvát,
by jeho štěstí napravila mu,
a ona usilovně u Maura
zas bude orodovat za něho,
já tento jed mu vleju do uší:
že prosí zaň pro tělesný svůj chtíč;
a čím se více bude snažiti
mu dobře učiniti, tím více zmaří
i důvěru, již má k ní mouřenín.
Tak změním v mrzkost i tu její ctnost
a z její dobroty si spletu síť,
jež všechny zamotá.

(*Vystoupí Roderigo.*)

Což, Roderigo ?

Roderigo. Jsem tu na lovu ne jako pes, který honí, ale jako ten, který jen vydává.⁸⁰ Mé peníze jsou skoro ty tam; dnes v noci dostal jsem nadměru krásný výprask a konec tuším bude, že za své trampoty nabudu jen právě tolik zkušeností; a tak bez haléře a s troškou více rozumu vrátím se do Benátek.

Jago. Jak ubozí jsou ti, kdož nemají dost trpělivosti! Kdež rána se zahojila kdy, krom znenáhla ? Přec víš, že pracujeme důvtipem, ne čarami; a důvtip spoléhá na vhodnou chvíli, jak ji nese čas. Zda vše se nedaří ? Hled, — Cassio tě udeřil a za tu malou ránu tys pobočnictví zbavil Cassia. Ač mnohé věci pěkně v slunci rostou, přec ovoce, jež nejprv zakvetlo, též nejprv zraje. Tedy prozatím bud spokojen. — Hle, na mou čest, je ráno; tak zábava a činnost krátí čas. Ty jdi, kdes ubytován; pravím, pryč; víc později se dozvíš; jen už jdi. (*Odejde Roderigo.*) Dvě věci třeba nyní učinit: má žena u své paní za Cassia se musí přimluvit. To zařídím. Já sám si mouřenína vezmu stranou a přivedu ho na mžik, aby viděl, jak jeho ženu prosí Cassio. Aj, tak to půjde; — ať jen odklad chabý a vlašnost moje plány neoslabí. (*Odejde.*)

JEDNÁNÍ TŘETÍ

Scéna první

Před zámkem.

(Vystoupí Cassio a hudebníci.)

Cassio. Zde, páni, zahrajte; za vaši práci se odměním; jen něco krátkého; a veliteli přejte dobré jitro.⁸¹ (*Hudba.*)

(Vystoupí šašek.)

Šašek. Aj, pánové, což byly ty vaše nástroje v Neapoli, že tak huhňajf ?⁸²

První hudebník. Jak to, pane ?

Šašek. Prosim vás, nejsou to nástroje dechové ?

První hudebník. To, pane, jsou.

Šašek. Ó, v tom to tedy vězí.

První hudebník. Co v tom vězí, pane ?

Šašek. Inu, že jsou dychavičné. Ale, pánové, zde máte spropitné; a veliteli se vaše hudba líbí tak, že vás prosí, abyste, máte-li ho rádi, už dále nehlozožili.

První hudebník. Dobře, pane, už nebudem.

Šašek. Máte-li nějakou hudbu, kterou není slyšet, jen zase do toho; ale o hraní, které, jak říkáme, trhá uši, velitel tuze nedbá.

První hudebník. Takovou nemáme.

Šašek. Tedy jen zastrčte píšťaly do vaků,⁸³ neboť já musím dál. Jděte, zmizte do povětří. —
Pryč! (*Odejdou hudebníci.*)

Cassio. Slyšíš, poctivý příteli ?

Šašek. Ne, neslyším „poctivého přítele“,⁸⁴ slyším vás.

Cassio. Prosím tě, nech vtipkování. Zde, drobný zlatáček pro tebe; a jest-li společnice choti velitelovy již vzhůru, řekni jí, že nějaký Cassio ji prosí, aby mu dopřála krátkou rozmluvu. Uděláš mi to ?

Šašek. Jest již na nohou, pane, a ponese-li ji nohy sem, budu hledět dát jí o tom notifikaci.

Cassio. Tak, milý brachu. (*Šašek odejde.*)

(*Vystoupí Jago.*)

Jago, právě vhod.

Jago. Což vy jste nebyl v posteli ?

Cassio. Ó kdež; —

den svítal již při našem rozchodu.

Já byl tak smělý, Jago, že jsem poslal
vzkaz vaší choti; prosba má k ní jest,
by k ctnostné Desdemoně zjednala
mi na mžik přístup.

Jago. Hned ji pošlu sem;

a budu hledět, abych nějak Maura
vám z cesty odvedl, by hovor váš
a pořízení bylo volnější.

Cassio. Mé slušné díky. (*Odejde Jago.*)

Nikdy Florenčana
tak vlídného a poctivého tak
jsem neviděl.⁸⁵

(*Vystoupí Emilie.*)

Emilie. Nuž, dobré jitro, milý pobočníku.

Mně líto, že jste upad v nemilost;
to všechno ale dá se napravit.
Náš velitel se svojí manželkou
teď o tom hovoří a ona čacky
se ujímá vás. Maur jí odpovídá,
že ten, jež poranil jste, velmi proslul
zde na Cypru a mnoho přátel má;
a tak že zdravá moudrost káže mu,
by vaši prosbu odřek; tvrdí však,
že vás má rád i ani nežádá
krom vlastní lásky jiných přimluvčí,
by užil první chvíle příznivé
a vaši hodnost zas vám navrátil.

Cassio. Však přece prosím — jestli uznáte,

že vhodné to neb možno —, abyste
u Desdemony vyprosila mi
jen chvíli na kratičkou rozmluvu
a o samotě.

Emilie. Prosím, pojd'te dál

i dovedu vás tam, kde budete
mít volno celé srdce otevřít.

Cassio. Mé vděčné díky. (*Odejdou.*)

Scéna druhá

Komnata na zámku.

(Vystoupí Othello, Jago a několik šlechticů.)

Othello. Ty listy, Jago, dodej lodivodu;
ať senátu mou úctu vyřídí.

To odbyto; teď projdu opevnění;
přijď tam.

Jago. Vše, dobrý pane, obstarám.

Othello. Jest libo, pánové, se podívat
na ony náspy ?

Šlechtici. K službám, veliteli.

Scéna třetí

Zámecká zahrada.

(Vystoupí Desdemona, Cassio a Emilie.)

Desdemona. Bud ubezpečen, milý Cassio,
že vše, co mohu, pro tě učiním.

Emilie. Má dobrá paní, jen to udělejte;
já ručím za to, že to manžel můj
tak těžce nese jako vlastní věc.

Desdemona. Ó, poctivý to muž. — Vy, Cassio,
nic nepochybujte, že s chotěm svým
vás opět spřátelím, jak byli jste.

Cassio. Ať cokoliv se stane, krásná paní,
kdy z Cassia,⁸⁶ on povždy zůstane
vám věrným sluhou.

Desdemona. Vím to; děkuji.

Vy milujete mého manžela;
tak dlouho znáte jej; a buďte jist,
že déle odcizen vám nebude,
než pokud kážou státní ohledy.

Cassio. Ty ohledy však mohou trvati
tak dlouho neb se živit skromnou tak
a řídkou stravou aneb vyvíjet
se dále z nahodilé příčiny,
že vzdálen budu-li a místo mé
kdos jiný obdrží, můj velitel
i lásky mé i služby zapomene.

Desdemona. Toho se neboj; před Emilií
ti tady zaručuji místo tvé
i ujišťuji tě, že slíbím-li
své přátelství, též tomu dostojím
až do poslední věty. Manžel můj
klid míti nesmí; usnouti mu nedám,
než okrotne,⁸⁷ a mluvit budu mu,
až ztratí trpělivost; jeho lože
mu bude jako školskou světnicí
a jako zpovědnici jeho stůl;
necht' dělá cokoliv, já do všeho

mu prosbu za Cassia přimísím;
a proto buď jen vesel, Cassio;
neb tvoje přímlovkyně raděj zemře,
než aby odložila tvoji věc.

(Vystoupí Othello a Jago zpovzdálí.)

Emilie. Zde, milostpaní, přichází váš choť.

Cassio. Já půjdu, vzácná paní.

Desdemona. Nikoliv;
jen zůstaňte a vyslechněte mne.

Cassio. Teď ne, má vzácná paní; jeť mi tak
až příliš nevolno a neschopen
jsem pro svou věc.

Desdemona. Nuž mějte vůli svou. *(Odejde Cassio.)*

Jago. Ha! — To je pěkné!

Othello. Co to povídáš ?

Jago. Nic, pane můj; — a jestli... nevím co.

Othello. Nebyl to Cassio, jenž odešel
teď od mé ženy ?

Jago. Cassio, můj pane ?

Ne, jistě ne; to nelze pomyslit,
že by se jako viník odkrádal,
když uviděl, jak přicházíte sem.

Othello. Jak myslím, byl to on.

Desdemona. Jak jest, můj choťi ?

Já právě mluvila tu s prosebníkem;
to s někým, jehož tvoje nelibost
tak velmi zarmoutila.

Othello. Koho myslíš ?

Desdemona. Aj, byl to Cassio, tvůj pobočník.

Můj dobrý choťi, mám-li jakou moc
neb dobrou vlastnost, by tě pohnuly,
hned s ním se usmíř; neboť není-li
on z těch, kdož opravdu tě milují,
jenž pouze nevědomky pochybil
a ne v zlém úmyslu, toť neumím
již rozeznati tváře poctivé.

Nuž, prosím tebe, povolej ho zpět.

Othello. Šel nyní odtud ?

Desdemona. Ano; sklíčen tak,

že tady částku svého zármutku
mně ponechal a truchlit musím s ním.
Hled, milý, povolej ho zpět.

Othello. Ne teď,
má Desdemona; někdy jindy.

Desdemona. Brzo ?

Othello. Co nejdřív možná, drahá, kvůli tobě.

Desdemona. Dnes při večeři ?

Othello. Ne, dnes večer ne.

Desdemona. Tož zítra při obědě ?

Othello. Neobědvám

nazítří doma; moji důstojníci
mne na tvrz pozvali.

Desdemona. Nuž, zítra večer ?

Neb ráno v úterý neb o polednách ?
Neb večer, aneb ráno ve středu ?
Jen prosím řekni kdy; však dél tří dnů
to nebud'. Věř mi, činí pokání;
a jeho přečin, prostě soudím-li
— až na to, že prý nutno ve válce
i na nejlepším příklad stanovit —,
se téměř ani nezdá chybou být,
jež zasluhuje důtky soukromé.
Kdy přijde ? Můj Othello, pověz mi.
Já v hloubi duše nevím, oč bys ty
moh žádat mne, bych ti to odřekla,
neb stála tu, tak dlouho váhajíc.
Jak! — Michal Cassio, jenž za tebe
se u mne ucházel a tolikrát,
když řekla jsem jen slůvko nepříznivé,
se ujal tebe: — tolik práce mít,
bych přízeň tvou mu opět zjednala ?
Ó věř, že mnoho učinila bych...

Othello. Dost, prosím tě; ať přijde, kdy mu vhod;
já ničeho ti nechci odepřít.

Desdemona. Vždyť neprosím o žádnou přílišnost;
toť zrovna jen, jak bych tě žádala,
bys rukavice vzal neb výživnou
bys jedl stravu, teple šatil se,
neb o své dobro zvláštní péči měl;
ne, až já budu k tobě prosbu mít,
kde bych se chtěla dotknout lásky tvé,
to bude prosba plná těžké váhy
a významu a trudná k splnění.

Othello. Já ničeho ti nechci odepřít;
a za to, prosím, cos mi povol též:
jen chvilku nech mne tady samotna.

Desdemona. Mám ti to odřici ? — Ne; — sbohem, choti.

Othello. Bud zdráva, Desdemono; přijdu hned.

Desdemona. Nuž pojd', Emilie. — (*K Othellovi.*)

Jak rozmar tvůj
tě učí, takým bud; ať jakýmkoliv,
jsem poslušna. (*Odejdou Desdemona s Emilií.*)

Othello. Ty milé stvoření! — Ať duše má
jest prokleta, když nemiluji těl
A přestanu-li tebe milovat,
svět opětně se v chaos rozpadne.⁸⁸

Jago. Můj pane vznešený, —

Othello. Co říkáš, Jago ?

Jago. Zdaž Cassio, jak jste se ucházel
o milostpaní, věděl o té lásce ?

Othello. On věděl, od počátku do konce.

Proč tážeš se ?

Jago. Jen tak, bych v myšlénkách
se zbavil nejistoty. Zlého nic.

Othello. V myšlénkách, Jago ? — Proč ?

Jago. Já nemyslil,
že byl s ní dříve znám.

Othello. Ó tak; ba často
byl mezi námi prostředníkem.

Jago. Vskutku!

Othello. Vskutku! Aj, vskutku! — Vidíš něco v tom?
Což není poctiv ?

Jago. Poctiv, pane ?

Othello. Poctiv! —
Tak; — poctiv!

Jago. Ano, pane, pokud vím —

Othello. Co myslíš ?

Jago. Myslet, pane!

Othello. Myslet, pane!

On, přísámbůh, jest mojí ozvěnou,
jak ve své duši měl by netvora,
jenž příliš ohyzden se objevit.
Ty něco míníš; — právě slyšel jsem,
když Cassio mou ženu opouštěl,
žes řekl: „To je pěkné!“ — Co je pěkné ?
A když jsem děl, že byl mým důvěrníkem
po celý čas mých námluv, zvolals „Vskutku!“
a čelo stáhnul jsi a svraštil tak,
jak v mozku svém bys uzavřenu měl
myšlénku hroznou. — Miluješ-li mne,
rci, co to myslíš ?

Jago. Víte, pane můj,
že miluji vás.

Othello. Ano, myslím tak;
a právě proto, žes tak lásky pln
a poctivosti a že vím, jak dřív
svá slova vážíš, než jim dechu dáš,
tvé pomlčky mne lekají tím víc; —
neb také věci v chlapu ničemném
a licoměrném běžný úskok jsou:
leč u člověka spravedlivého
jsou tichá obvinění, která ven
se derou ze srdce, jež ovládat
se nedá ledabylým⁸⁹ vzrušením.

Jago. Michael Cassio — chci přísahat,
že mám ho za poctivce.

Othello. Také já.

Jago. A lidé být by měli, čím se zdají;
a co kdo není, neměl by se zdát!

Othello. Tak, lidé být by měli, čím se zdají.

Jago. Mám tedy Cassia za poctivého.

Othello. Ne, ne, v tom vězí více; prosím tě, mluv, jak to myslíš, jak to v duši máš, a oděj nejhorší své myšlenky též v slova nejhorší.

Jago. V tom, dobrý pane, mi odpusťte; ač jsem vám povinen všemožnou službou, nejsem zavázán vám v tom, v čem každý otrok volným jest. Své myšlenky vám říci? — Dejme tomu, že nepravdivé jsou a ničemné: — kdež palác, do kterého nevkradou se někdy věci bídné? — Kdo má hrud tak čistou, aby rmutné pochyby o lhůtách soudních nezasedaly tam v radu s domněnkami pravými?

Othello. Sám pikle kuješ proti příteli, když pomyslíš jen, že mu křivdění, a jeho ucho děláš cizincem svých myšlének.

Jago. Já vskutku prosím vás, ač svými domněnkami hřeším snad — a přiznávám se, že to pravý mor mé povahy vždy slídit po křivdách a že má podzíravost vídá⁹⁰ chyby, kde není jich —, by vaše moudrost přec nic na člověka nedbala, jenž chápe tak nedokonale, a starosti si nedělala z jeho porůzných a nejistých tak pozorování. To nebylo by nic pro poklid váš a štěstí ani pro mou počestnost a mužnost, moudrost, kdybych zjevil vám své myšlenky.

Othello. Co chceš tím?

Jago. Dobré jméno, můj chrabrý pane, u muže i ženy jest jejich duší klenot nejdražší: kdo ukradne mi měšec, krade tretku; toť něco, nic; byl můj, teď jeho jest, a otrokem byl tisíců; však ten, kdo ošálí mne o mé dobré jméno, mi vezme to, čím nezbohatne on, a bez čeho jsem věru ubožák.

Othello. Teď, přísámbůh, tvé myšlenky chci znát.

Jago. To nemůžete, i kdybyste měl mé srdce v rukou; aniž, dokavad je střežím sám, se čeho dozvíte.

Othello. Ha!

Jago. Ó můj pane, jenom žárlivosti

se chraňte! — Netvor zelenooký
to jest, jenž s potravou si pohrává,
než zhltně ji. Ten manžel klamaný
je blaze živ, jenž vědom sudby své,
tu nemiluje, která křivdí mu.
Jak prokleté však čítá minuty,
kdo miluje a přece pochybuje,
kdo podzírá a přec má vroucně rád!

Othello. Té bědy!

Jago. Býti chud a spokojen
jest bohat být, a bohat sdostatek;
leč samo nekonečné bohatství
tak chudé jako zima tomu jest,
kdo stále bojí se, že ochudne.
Ó dobré nebe, duše všech mých bližních
jen žárlivosti chraň!

Othello. Jak! — Co to jest ?

Či domníváš se, že chci v žárlení
své žití trávit, změny měsíce
vždy novým podezřením sledovat ?
Ne, začnu-li jen jednou pochybovat,
jsem rázem odhodlán; ať kozlem jsem
v tvých očích, učiním-li úkolem
své duše také pustě větrné⁹¹
a prázdné domněnky, jež druží se
k tvým smyšlénkám. Tím žárliv nebudu,
když řekne kdos, že choť má krásná jest,
že skvostně žije,⁹² společnost má ráda,
že slovem zažertuje, zpívá, hraje
a tančí půvabně. Kde bydlí ctnost,
jsou také ženy⁹³ ještě ctnostnější.
A také z vlastní nepatrné ceny
ni sebemenších obav nečerpám
a pochyb, že by věrnost porušila;
vždyť měla oči, když mne zvolila.
Ne, Jago, nežli začnu pochybovat,
chci vidět; v pochybnostech důkaz mít;
a po důkazu nezbude než to:
pryč s láskou v jeden ráz neb s žárlením.

Jago. Jsem tomu rád, neb teď mám příčinu
svou oddanost a lásku projevit
vám otevřeněji; a tedy slyšte
to ode mne, jak povinnost mi káže:
Až dosud o důkazech nemluvím;
však pozor na svou ženu! Dobře si
jí všimněte, když u ní Cassio;
a oči mějte otevřeny, takhle! —
Ne žárlivy, však též ne bezpečny.
Já nechtěl bych, by vaší upřímné
a čacké povahy se zneužilo

pro vaši vrozenou vám dobrotu.
Jen pozor na to; znám své vlasti mrav:
tam v Benátkách na mnohé kousky nebe
se dívat nechají, jež objevit
svým choťům nejsou dosti troufaly;
jich svědomí tam při nejlepším jest,
ne nechat něco neučiněno,
však před prozrazením to uchovat.

Othello. Ty myslíš ?

Jago. Svého otce klamala,
když brala si vás; a když zdálo se,
že chvěje se před vaším pohledem⁹⁴
a leká se ho, milovala jej
co nejevroucněji.

Othello. Ano, tak to bylo.

Jago. Nuž tedy: ona, jež tak mladistvá
tak uměla se přetvařovati,
že oslepila svého otce zrak
jak prknem dubovým,⁹⁵ — až myslil si,
že jsou v tom čáry... Ne, já zasloužím
být pokárán a za odpuštění
vás prosím pokorně, že miluji vás
tak příliš.

Othello. Jsem ti vděčen na věky.

Jago. Jak vidím, trochu vás to schvátilo.

Othello. Ó, ani zdání, ani zdání. —

Jago. Věřu
se toho bojím. Ale doufám přec,
že uvážíte, jak, co řekl jsem,
jen z lásky pošlo; však — jste rozrušen,
i prosím vás, jen nenapínejte
má slova do většího rozsahu
a k těžším následkům než k podezření.

Othello. To neučiním.

Jago. Kdyby tak, můj pane,
má řeč by na účinky zvrhla se
tak zhoubné, jak jsem ani myšlénkou
k nim nemířil. Michael Cassio
jest vzácný přítel můj; — však vidím, pane,
jste vzrušen.

Othello. Nikoliv, ne valně vzrušen. —
Já myslím, že je Desdemona ctnostna.

Jago. Necht' dlouho žije tak! A dlouho též
ať živ jste vy v takové myšlénce!

Othello. A přec, jak příroda, když pobloudí —

Jago. Aj, v tom to vězí: — šmahem odmítat
— bych směle mluvil — tolik návrhů
ke sňatku s muži svého domova,
své pleti, stavu — k čemuž v přírodě,
jak vidíme, se všechny věci táhnou —,

fu!— u takových možno větřiti
co nejchtivější vůli, podlou zvrhlost,
myšlenky nestvůrné. Leč, odpusťte;
tím tvrzením jsem nechtěl určitě
se dotknout jí; ač toho bojím se,
by její vůle, někdy k lepšímu
se uvážení opět vracejíc,
vás neporovnávala s podobou
svých rodáků a nelitovala.

Othello. Bud sbohem, sbohem; víc-li uvidíš,
dej víc mi vědět. Řekni ženě své,
by dala pozor; — teď mne opusť, Jago.

Jago (*odcházeje*). Jdu, pane můj.

Othello. Proč jsem se oženil!

Ten poctivec as viděl víc a ví,
ba mnohem více, nežli povídá.⁹⁶

Jago (*vraceje se*). Chci Vaši Vzácnost jenom poprosit,
abyste dál v té věci nehlobal;
vše času ponechte. — Ač vhodno jest,
by Cassio měl opět místo své
— jež věru velmi schopně zastává —,
přec, ráčíte-li ještě krátký čas
to oddálit, tím jeho seznáte
i jeho spády. Pozorujte pak,
zda vaše choť se nějak úsilně
a náruživě bude domáhat,
by vrátil se; to mnoho objeví.
A o mně prozatím jen myslete,
že v obavách jsem příliš horliv byl
— jak že jsem byl, se vpravdě strachuji —,
a za ctnostnou ji mějte, prosím vás.

Othello. Nic neboj se, že ztratím rozvahu.

Jago. Nuž znovu se vám, pane, poroučím. (*Odejde.*)

Othello. Ten člověk jest tak zmíry poctivý;
a duchem zkušeným zná podstatu
všech lidských počínání. Seznám-li,
že ona zvěřilým je sokolem,
byť svazy mého srdce na nohou
jí poutem byly, „Vzhůru!“ zahvzdnu
a po větru ji pustím, aby lup
si hledala o vlastní vůli své.⁹⁷
Snad proto, že jsem černý a že nemám
těch vděků obratných co šviháci;
snad proto, že se do údolí let
již schyluji — ač dosud příliš ne —,
jest pro mne ztracena; jsem oklamán
a mojí útěchou jest pohrda.
Ó kletbo manželství, že můžeme
ty něžné tvory svými nazývat,
a ne jich žádosti! Spíš ropuchou

bych býti chtěl a v dusném žaláři
chtěl žít, než v milované bytosti
měl koutku, jehož jiný užívá.
Však jest to kletbou velikých, že jsou
zla méně chráněni než nejprostší;
toť osud neodvratný jako smrt;
ta kletba manželského podvodu⁹⁸
nám určena již v lůně mateřském.
Hle, Desdemona; —

(Vystoupí Desdemona s Emilií.)

je-li nevěrná,
ó, samo nebe jest si k posměchu!
Ne, nechci uvěřit.

Desdemona. Jak jest, můj drahý ?

Tvůj oběd a ti vzácní ostrované,
jež pozval jsi, již na tě čekají.

Othello. Toť chyba, tak.

Desdemona. Co mluvíš to tak mdle ?

Jsi churav ?

Othello. Bolest mám, zde, pod čelem.

Desdemona. Aj, to je od bdění; to přestane;

hled, hodně pevně ti je zavázu
a za hodinu bude dobře zas.

Othello. Ten šátek příliš malý. —

(Odstrčí šátek od sebe; Desdemona jej upustí.)

Nech to být.

Pojď, půjdu s tebou.

Desdemona. Velice mne rmoutí,

žes churav. *(Odejdu Othello a Desdemona.)*

Emilie. Těší mne, že našla jsem

ten šátek; jest to první památka,
již Maur jí dal. Můj muž, ten podivín,
chtěl stokrát, abych jí ho uzmula;
však ona miluje tu vzpomínku;
neb zapřísahal ji, by do smrti
ji chovala; a stále u sebe
ten šátek má, jej líbá, mluví s ním.

To vyšívání dám si obdělat
a Jagovi je dám; co hodlá s ním,
ví Bůh, ne já; jen jeho rozmaru
když se tím zavděčím.

(Vystoupí Jago.)

Jago. Nu což — co děláš zde tak samotna ?

Emilie. Jen nehubuj, mám něco pro tebe.

Jago. Cos pro mne ? — Jest to pravšední tak věc —

Emilie. Nu ?

Jago. Míti ženu zpozdilou.

Emilie. Toť vše ?

Nuž, co mi dáš za tento šátek — co ?

Jago. Za jaký šátek ?

Emilie. Jaký šátek! — Týž,
jejž Maur dal prvně darem Desdemoně,
a jejž bych vzala jí, tys často tak
mne nabádal.

Jago. Tys jí ho ukradla ?

Emilie. To ne, to ne; jen z nedopatření
jej upustila; a já na štěstí
jsouc při tom, jsem ho zvedla. Hled, zde je.

Jago. Toť hodná ženuška!“ — Dej sem.

Emilie. Co chceš s ním,
žeš na mne doléhal tak důtklivě,
bych jí ho uzmula ?

Jago (*vytrhne jí šátek*). Co je ti po tom!

Emilie. Slyš, není-li věc vážná, vrať mi šátek;
ubohá paní přijde o rozum,
až pohřeší jej.

Jago. Dělej, jako bys
nic nevěděla; potřebuji ho.
Jdi, nech mne být. (*Emilie odejde.*)
Kdes v bytu Cassiově
ten šátek nechám, aby našel jej.
Věc lehká jako vzduch jest žárlivcům
tak silným důkazem jak výrok bible;
s tím tedy dá se něco udělat.
Maur již se mění tou mou otravou:
zlé domněnky v svých povahách jsou jed,
jenž zprvu sotva trpce zachutná,
však působí-li na krev trochu jen,
tak žehne jako báně sirnaté.
Vždyť jsem to řekl; hle, tu přichází!

(*Vystoupí Othello.*)

Mák ani mandragora ani jiný
lék uspávavý, jaký měl kdy svět,
ti nenavrátí sladký spánek ten,
jejžs včera měl.

Othello. Ha, ha! Mně nevěrná ?

Jago. Co jest, můj vůdce ? — Dosti o tom již.

Othello. Pryč! — Vari! — Položils mne na skřípec.
Víš Bůh, že lépe jest být mnoho klamán
než seabeměně o tom věděti.

Jago. Dost, pane můj!

Othello. A což jsem tušil já
o jejích ukradených rozkoších ?
Já neviděl to, na to nemyslíl;
mně neublížilo to; příští noc
jsem dobře spal, byl jarý, veselý;
já nenašel polibků Cassiových
na jejích ústech. — Kdo byl oloupen
a nepohřešuje, co vzato mu,
když o tom nezví, není oloupen.

Jago. Jsem zarmoucen, že slyším vás tak mluvit.

Othello. Býval bych šťasten, kdyby celý tábor
do posledního zákopníka byl
to sladké její tělo obejmul,
jen když bych ničeho byl nevěděl.
Teď sbohem navždy, míre duše mé,
a sbohem, spokojenosti! Ó, sbohem,
vy témy s vlajícími chocholy,
vy bohatýrské bitvy, které ctností
činíte ctižádost! — Ó, sbohem již! —
Ržající komoň, ryčná polnice,
vřesk píšťal, bubnů vzrušné víření,
korouhve královské, vše mohutnosti,
pych, nádhera a zjevy slavné války —
a vy, ó smrtonosné nástroje,
jichž drsná hrdla napodobují
věčného Jova hřmění strašlivé, —
vše sbohem bud! — Othello dílo své
již dokonal.

Jago. Zda je to možno, pane ?

Othello. Teď, lotře, dokaž mi, že moje žena
jest nevěstkou! To dokaž; očitá
mi podej svědectví; sic při spáse
mé nesmrtelné duše lépe by
ti bývalo se naroditi psem,
než aby stih tě zjitřený můj hněv!

Jago. Tak daleko to došlo ? —

Othello. Chci to vidět;
neb aspoň tak to dosvědč, aby důkaz
ni háčku neměl, kličky jediné,
kde zůstala by viset pochybnost;
sic běda tvému žití!

Jago. Vzácný pane —

Othello. A jestliže jí na cti utrháš
a trýzníš mne, již nepomodli se,
nech každé lítosti, na vrchol hrůz
kup hrůzy, páchej zločiny, že nebe
se rozpláče a země ustrne; —
neb ničím větším k tvému zatracení
se již ti nelze přičinit než tím.

Jago. Ó milostivé nebe, ochraň mne!
Jste muž a máte srdce, máte rozum ?
Bůh s vámi! — Hodnost mou si vezměte.
Ó bloude nešťastný, jenžs dožil se,
že tvoje počestnost je zločinem!
Ó bídný světe! — Slyš, ó slyš to, světe:
být přímým, poctivým jest neradno.
Dík za poučení; a od těch čas
v mém srdci místa pro přítele není,
když láska rodí také provinění.

Othello. Ne, zůstaň; možná, že jsi poctivým.

Jago. Měl bych být moudrým; neboť poctivost je hlupství, které toho pozbývá, za čím se žene.

Othello. Svědkem bud mi svět, já myslím, že má žena věrna jest, a myslím zas, že není; myslím, ty žes rozšafný, a myslím zas, že nejsi. Chci míti jakýs důkaz. Její jméno, tak svěží dřív jak Dianina tvář, jest nyní zplouháno a černé tak jak moje vlastní líce. Jestliže jsou provazy a nože, oheň, jed neb tůně, v nichž se zalkne dýchání, já toho nesnesu. — Jen jistotu!

Jago. Jste, pane, sžírán náruživostí a lituji, že jsem ji probudil. Chtěl byste jistotu ?

Othello. Chtěl! — Chci ji mít!

Jago. A můžete; leč jak? — Jak jistotu?

Chtěl byste tupě na to zevlovat co divák ? Spatřiti ji objatu ?

Othello. Ha, smrt a peklo! — Óh!

Jago. To byla by, jak myslím si, věc trochu nesnadná je přimět k takovému divadlu. Das do nich, jestli oči smrtelné kdy uvidí je takto pospolu¹⁰⁰ krom jejich očí vlastních! — Nuž, co potom ? Co mám vám říci ? Kde je jistota ? Vám nemožno jich takto uvidět, i kdyby chlipní byli jako kozy, jak opi chtiví, rozníceni tak jak rujní vlci, pitomí jak blbci, když zpiti bezhlavostí. Přece však, jak říkám: jestli vážné důvody a okolnosti jdoucí na rozum¹⁰¹ a přímo k bráně pravdy vedoucí vám stačí, nabudete jistoty.

Othello. Chci věčný důkaz její nevěry.

Jago. Ta celá práce se mi nelíbí; leč jsem-li jednou už tak daleko v té věci, hloupou poctivostí hnán a láskou, budu pokračovati. Já nedávno byl přes noc u Cassia a bolest zubů trápila mne tak, že nemohl jsem oka zamhouřit. Jsou lidé, jejichž duch tak chabý jest, že o svých věcech mluví ze spaní. A z těch je Cassio. Já slyšel ho,

jak mluví ze sna: „Drahá Desdemono,
jen opatrně! — Tajme lásku svou!“

A nato, pane, ruce mé se chopil
a tisk ji, zvolal: „Drahé stvoření!“
a nato líbal mne tak horoucně,
jak chtěl by vyrvati až z kořenů
ty polibky, jež rostly na mých rtech;
a nato nohu svou přes moji nohu¹⁰²
mi položil a líbal, vzdychal, až
pak zvolal horečně: „Bud proklet osud,
jenž dal tě tomu mouřenínovi!“

Othello. Ó hrozno! Hrozno!

Jago. Vzácný pane —

Othello. Však naznačoval vykonaný čin;
toť podezření zlé, ač pouhý sen.

Jago. A přispěje snad ku podepření
též jiných důkazů, jež usvědčují
jen z dálky.

Othello. Na kusy ji roztrhám.

Jago. Ne, buďte moudrý; pokud vidíme,
až dosud ještě nestalo se nic;
snad přec je nevinna. Jen jednu věc
mi řekněte: Zda v rukou choti své
jste Šátek neviděl, kde vyšity
jsou jahody ?

Othello. Já dal jí takový;
to byl můj první dar.

Jago. Nic nevím o tom;
leč s takým šátkem — a já jsem tím jist,
že patří vaší choti —, viděl jsem,
že Cassio si utíral dnes vous.

Othello. Jest-li to ten —

Jago. Ať ten to jest či jiný,
jenž její byl, vždy mluví proti ní
i s těmi ostatními důvody.

Othello. Ó kéž ten otrok na čtyřicet tisíc
měl životů! Neb jeden příliš nuzný
a vychátralý¹⁰³ jest pro pomstu mou.
Teď vidím, že to pravda. Jago, hled':
tak veškerou tu vroucnou lásku svou
nebeským větrům dávám na pospas. —
Ta tam!

Vstaň, černá pomsto, z klenby pekelné
a ty, ó lásko, vzdej svou korunu
a trůn v mém srdci kruté nenávisti!
Pod tíží svou se, ňadra, vzedměte; —
jeť plna hadích zubů¹⁰⁴ jedových!

Jago. Jen prosím ztište se.

Othello. Ó krev, krev, krev!

Jago. Jak pravím, strpení; snad ještě jinak

si všechno rozmyslíte.

Othello. Nikdy, Jago.
Jak Pontské¹⁰⁵ moře, jehož prudký tok
a ledovité slapy nepocítí
zpětného odlivu a stále vpřed
se valí k Propontu a Hellespontu,
tak moje přemýšlení krvavé
v svém dravém běhu nikdy nazpátek
se neohledne, nikdy neopadne
na krotkou lásku, dokud úplná
a nezměrná je pomsta neshltí.
Tam při těch mramorových nebesích,
v nezlomné úctě k svaté přísaze, (*poklekne*)
své slovo dávám!

Jago. Ještě nevstávejte. (*Poklekne.*)
Vy světla věkověčně hořící
tam nahoře, vy živly kol a kol
nás obklopující, to dosvědčte,
že tady Jago odevzdává vše,
svůj rozum, srdce, ruce, do služby
Othella těžce potupeného.
Ať poručí a uposlechnouti
mi bude věcí mého svědomí
i v sebekrvavějším úkolu! (*Vstanou.*)

Othello. Nuž, zdravím lásku tvou, ne prázdným díkem,
leč ochotností štědře srdečnou;
a hned jí také dílo ukládám:
ať do tří dnů mi povíš, Cassio
že není živ.

Jago. Můj přítel mrtev jest!
A na váš rozkaz vykonáno to;
však ona zůstaň živa.

Othello. Do pekel
s tou bídnou záletnicí, do pekel!
Pojď za mnou z dálky; chci si opatřit
cos rychle vraždícího na toho
sličného d'ábla. — Teď mým pobočníkem
jsi ty.

Jago. A oddaným vám na věky. (*Odejdou.*)

Scéna čtvrtá

Před zámkem.

(*Vystoupí Desdemona, Emilie a šašek.*)

Desdemona. Nevíš-li, brachu, kde leží pobočník Cassio ? — Myslím byt.¹⁰⁶

Šašek, Ne, to si říci netroufám, ať je bit kdekoliv.

Desdemona. Proč, člověče ?

Šašek. Je voják; a říci vojáku, že je bit, znamená, dát se probodnout.

Desdemona. I jdi! — Ptám se, kde bydlí ?

Šašek. Kdybych vám řekl, kde bydlí, byl bych opět já se svou pravdou bit.

Desdemona. Může-li si kdo co z toho vybrat!

Šašek. Nevím, kde bydlí; a kdybych si jeho byt vymyslel a řekl, že leží zde nebo leží tam, byla by to lež, v hrdlo lež.

Desdemona. Nemůžeš se na něho vyptati a dát se poučit tím, co zvíš?

Šašek. Kraj světa budu ho hledati podle katechismu; to jest, udělám si otázky a podle nich hned odpovědi.

Desdemona. Najdi ho a pošli sem; řekni mu, že jsem již svého chotě naklonila v jeho prospěch a doufám, že bude vše dobře zas.

Šašek. To nejde přes lidský rozum, a tedy se o to pokusím.

(Odejde.)

Desdemona. Kde jenom jsem ten šátek nechala ?

Emilie. To nevím, milostpaní.

Desdemona. Věř, že bych raděj byla ztratila

svůj měšec naplněný dukáty;
a kdyby nebyl šlechetný můj Maur
tak velkomyslný a stvořen byl
z tak nízké látky jako žárlivci,
dost zle by mohl o tom smýšleti.

Emilie. Což není žárliv ?

Desdemona. Kdo ? — On ? — Zdá se mi,
že slunce, pod kterým se narodil,
vše také páry z něho vytáhlo.¹⁰⁷

Emilie. Hle, tady přichází.

Desdemona. Teď nepustím jej,
než opět Cassia si povolá.

(Vystoupí Othello.)

Jak jest, můj pane ?

Othello. Dobře, milá paní.
(Stranou.) Ó, jak je kruto přetvařovat se! —
jak se ti daří, Desdemono ?

Desdemona. Dobře,
můj milý chotí.

Othello. Ruku podej mi;
ta ruka tvá je vlhká, paní moje.

Desdemona. Až dosud věku nepocítila
a nepoznala, co je zármutek.

Othello. To značí štědrost, srdce ochotné. —
Horká a vlhká:¹⁰⁸ ruce takové
jest třeba odloučení od světa,
modlení, postu, umrtvování
a zbožných cvičení; neb tady, hle,
tady, jest mladý potící se ďábel,
jenž rád se vzbouří. Jest to dobrá ruka
a otevřená.

Desdemona. Však to můžeš říci,
neb ruka ta ti dala srdce mé.

Othello. Ba, štědrá ruka; jindy podávala
se ruka srdcem; však do nových erbů
se kladou jenom ruce, srdce ne.¹⁰⁹

Desdemona. Toť nad mé vědění. — Však teď, tvůj slib.

Othello. Slib ? — Jaký, kuřátko ?

Desdemona. Já vzkázala
již Cassiovi, aby k tobě přišel.

Othello. Mám ošklivou a zarputilou rýmu;
půjč mi svůj šátek.

Desdemona. Zde, můj choti.

Othello. Ten,
ježž dal jsem ti.

Desdemona. Nemám ho u sebe.

Othello. Ne ?

Desdemona. Věřu ne, můj choti.

Othello. To je chyba.

Ten šátek dala jakás cikánka¹¹⁰
mé matce; byla čarodějnice
a skoro četla v lidských myšlénkách;
i řekla matce mé, že dokavad
jej bude mít, zůstane půvabnou
a mého otce zcela upoutá
k své lásce; jestli ale ztratí jej
neb daruje, že mého otce zrak
ji začne sobě ošklivit a slídit
v svém rozmaru po nových libůstkách.
Tak umírajíc matka mi jej dala
a řekla, určeno-li osudem,
bych oženil se, bych jej dal své choti.
To učinil jsem; dej si pozor naň
a jako drahocenné oko tvé
ti vzácný bud; jej ztratit, darovat
by bylo zmarem nad vše neblahým.

Desdemona. Zda je to možno ?

Othello. Ano, pravda to;
jest kouzlo v jeho tkani; věštyně,
jež dvěstěkrátě tady na zemi
výroční oběh slunce čítala,
v prorockém vytržení vyšila
tu práci; hedváb na ni upředli
posvátní červi; trestí mumiovou
byl obarven, již mudřec překapal¹¹¹
z panenských srdcí.

Desdemona. Vskutku! Je to pravda ?

Othello. Co nejpravdournější; tož pozor naň.

Desdemona. Kéž jsem ho tedy nikdy neshledla!

Othello. Ha! — Proč ?

Desdemona. Co mluvíš prudce tak a prchlivě ?

Othello. Je ztracen ? — Pryč ? — Mluv, někam poděl se ?

Desdemona. Bůh s námi!

Othello. Co pravíš ?

Desdemona. Že není ztracen; kdyby ale byl ?

Othello. Jak!

Desdemona. Já dím, že není ztracen.

Othello. Přines ho

a ukaž.

Desdemona. Ano, to bych mohla, pane,
však nyní nechci. Je to pouhá lest,
bych od své prosby byla zdržena.
Ó prosím, smiř se opět s Cassiem.

Othello. Ten šátek přines; mám zlé tušení.

Desdemona. Ó jdi mi, jdi. —
Muž schopnější se věru nenajde.

Othello. Ten šátek!

Desdemona. Prosím o Cassiovi
mluv se mnou.

Othello. Ten šátek!

Desdemona. Muž, jenž po celý svůj věk
své štěstí na tvé lásce budoval,
tak mnohé nebezpečí s tebou sdílel —

Othello. Ten šátek!

Desdemona. To věru není hezké od tebe.

Othello. Pryč! (*Odejde.*)

Emilie. A ten že není žárliv ?

Desdemona. Tak jsem ho ještě nikdy neviděla.
Žeť v šátku tom jest kouzlo nějaké;
jsem nešťastna, že jsem ho ztratila.

Emilie. Ne za rok ani za dva poznán muž;
jsou všichni jenom žaludky a my
jsme všechny jenom krmí; pojídají
nás hltavě, a když se nasytí,
nás vyvrhnou. Hle, tady s Cassiem
jde manžel můj.

(*Vystoupí Cassio a Jago.*)

Jago. Nic jiného tu nezbývá; jen ona
to musí učinit. — Hle, jaké štěstí!
Jen jděte, úsilně ji poproste.

Desdemona. Nuž, milý Cassio, co nového ?

Cassio. Má stará prosba, milostivá paní,
bych mocným vašim přispěním zas k životu
byl povolán a znovu účasten
byl přízně toho, jehož ze všech sil
své duše a tak všeoddaně ctím.
Již trapno jest mi čekat. Jestliže
mé provinění jest tak smrtelné,
že ani moje služba minulá,
žel nyní, ni předsevzetí mé
se v budoucnosti chovat záslužně,
mne v jeho lásku vkoupit nemohou, —
jen zvědět to mi bude dobrodiním.
Tak obléknu se v poklid nucený
a opět jinou cestou nějakou
se vydám za almužnou štěstěny.

Desdemona. Ach žel, můj třikrát milý Cassio!
Má přímluva teď nemá dobrý zvuk;

můj muž mým není mužem; ani bych
jej nepoznala, kdyby v tváři byl
tak pozměněn jak ve svém rozmaru.
Tak pomáhej mi každý zbožný duch,
jak já jsem za vás přimlouvala se,
co nejlíp mohla jsem; ba vydala
se přímo za terč jeho nelibosti
za upřímnou svou řeč! — Vy musíte
mít zatím trpělivost; učiním,
co mohu jen; a více učiním,
než pro sebe bych odvážila se;
to postač vám.

Jago. Náš velitel se hněvá ?

Emilie. V tu chvíli právě odtud odešel
a věru ku podivu nekliden.

Jago. On že se může hněvat ? — Viděl jsem,
když děla jeho šiky rozmetla
mu do vzduchu a bratra vlastního
jak ďábel od boku mu odhoukla —
a on se může hněvat ? Tedy v tom
cos vážného; jdu k němu; velká věc
to vskutku, jestliže se rozhněval.

Desdemona. Jdi, prosím tě. (*Odejde Jago.*)

To jistě nějaká
věc státní, která došla z Benátek,
neb jakýs úklad nevylihnutý,
jenž vyšel najevo zde na Cypru,
mu zachmuřily ducha jasného.
Za takých okolností mužové
se škorpívají s věcmi malými,
ač věci velké mají na mysli.
Žeť tomu tak; neb když nás bolí prst,
i druhým, zdravým údům sděluje
ten pocit bolesti. Ne, nesmíme
si myslit, že jsou muži bohové,
ni čekat od nich takou pozornost
jak o svatbě. Ba věř, Emilie,
jsem trestu hodna, že jak vzdorný vojín
jsem ve své duši jeho nevlídnost
již na soud volala; teď shledávám,
že ode mne byl svědek uplacen
a on že neprávem byl obviněn.

Emilie. Dejž Bůh, aby to byla státní věc,
jak myslíte, a žádné mátohy
ni vrtoch žárlivý, jenž stíhá vás.

Desdemona. Můj Bože, vždyť jsem nikdy příčiny
mu nezavdala.

Emilie. Mysl žárlivá
se nespokojí s takou odpovědí;
ne vždycky žárlí z dané příčiny,

leč proto žárlí jen, že vůbec žárlí;
toť netvor samým sebou počatý
a narozený též sám od sebe.

Pesdemona. Bůh uchovej před takým netvorem
duši Othellovu!

Emilie. Tak staň se, amen!

Pesdemona. Teď jdu ho vyhledat. Vy, Cassio,
se tady procházejte. Uvidím-li,
že v dobré míře jest, hned prosbu vaši
mu přednesu a vynasnažím se,
co nejvíc mohu, aby měla zdar.

Cassio. Dík nejpokornější, má vzácná paní!
(*Odejdou Desdemona a Emilie.*)

(*Vystoupí Bianca.*)

Bianca. Pozdrav tě Bůh, příteli Cassio!

Cassio. Má sličná Bianco, co tě vede z domu ?

Jak se ti daří ? Věru, drahoušku,
teď právě chtěl jsem k tobě přijít.

Bianca. A já šla právě k tobě, Cassio,
do tvého bytu: — Jakže — celý týden
se neukázat ? — Sedm dní a nocí ?
Sto šedesát a osm hodin ? — Jak ?
A hodiny, jež tráví milenci
druh bez druhu, jsou stokrát zdlouhavější
než celý orloj. — Ó, jak unavné
to počítání!

Cassio. Bianco, odpusť mi;
tu celou dobu truchlé¹¹² myšlenky
mne tížily; leč v příhodnější čas
ten zanedbaný účet uhradím.
Hle, milá Bianco, tento vzorek zde
mi obdělej. (*Podává jí Desdemonin šátek.*)

Bianca. Kdes, Cassio, to vzal ?

Toť dar od jakés nové přítelkyně!
Já trpce nesla, že jsi nepřišel,
teď trpcej nesu toho příčinu.

Tak daleko to došlo ? Dobře, dobře —

Cassio. Ó, jdi mi, blázínku, — a do hrdla
hod d'áblu nicotné ty domněnky;
neb od něho je máš. Tys žárliva,
že je to památka od nějaké
snad milenky ? Ne, Bianco, věru ne.

Bianca. A čím to tedy jest ?

Cassio. To nevím, drahá;
já našel jsem to ve svém pokoji.
Ten vzorek se mi líbí; nežli kdo
se bude po tom ptát ■—• a bude asi —,
rád měl bych jiný, též tak vyšitý;
jdi, udělej to; a teď opusť mne.

Bianca. Tě opustit ? A proč ?

Cassio. Já čekám tady na velitele
a myslím, že by mi to nesloužilo
— a také sám si toho nepřeji —,
by mne tu postih v ženské společnosti.

Bianca. A proč ?

Cassio. Ne proto, že bych nemiloval tě.

Bianca. Však proto, že mne nemiluješ, — tak.
Nuž tedy, prosím tě, jen kousek cesty
mne doprovod; a řekni, zdali brzo
dnes večer přijdeš.

Cassio. Tuze daleko
jít s tebou nemohu, neb musím čekat
zde na něho; však uvidím tě brzo.

Bianca. Je dobře, musím býti spokojena,
jak okolnosti toho žádají.¹¹³ (*Odejdou.*)

JEDNÁNÍ ČTVRTÉ

Scéna první

Na Cypru. — Před zámkem.

(Vystoupí Othello a Jago.)

Jago. Tak tedy myslíte ? —

Othello. Tak myslet, Jago!

Jago. Jak, hubičkovati se potají ?

Othello. Jest líbání se nedovolené.

Jago. Neb nahá v posteli být s přítelem
tak hodinku neb víc a nepomýšlet
nic zlého ?

Othello. Nahý býti v posteli
a zlého nemyslet, toť pokrytectví
jest proti ďáblu. Ty, kdož hodlají
být ctnostnými, a přece činí tak,
v jich ctnosti ďábel pokouší a oni
pokouší nebe.

Jago. Nprovedou-li
nic zlého, je to ledabylý hřích.
Když ale darují své ženě šátek —

Othello. Co potom ?

Jago. Nu, jest její, vzácný pane;
a když jest její, může, myslím si,
jej darovati komukoli chce.

Othello. Však ona také střeží vlastní čest;
tu také může zadat ?

Jago. Její čest
je věc, již nelze vidět; přechasto
jí mají tací, kdož jí nemají.
Co však se týká šátku —

Othello. Bůh to ví,
že rád bych býval na to zapomněl. —
Tys řek — ó, na mou paměť slétá to
jak havran na dům morem stížený,

všem věště zkázu! —, on že měl můj šátek.

Jago. Aj, co je na tom ?

Othello. Dobrého v tom nic.

Jago. Což, kdybych býval řek, že viděl jsem,
jak hřeší proti vám ? Neb doslechl,
jak povídá — a tací lotři jsou,
že vlastním neodbytným zehráním
neb dobrovolným zakoukáním se
té které ženy, když ji přemluví
a svého cíle u ní dosáhnou,
chtěj nechtěj musí o tom blábolit —

Othello. Zdaž něco řekl ?

Jago. Řekl, pane můj;
ne ale více, buďte ujištěn,
než co by zas moh popřít přísahou.

Othello. Co řekl ?

Jago. Nu, že — věru nevím —, že —

Othello. Co ? Co ? —

Jago. Že ležel —

Othello. S ní ?

Jago. S ní, na ní; jak to chcete.

Othello. Ležet s ní! Na ní! Ležel, to je lež! — Ležet s ní! — Fi, to je ohyzdné! — Ten šátek
— vyznání — ten šátek! Vyznat se a hned viset za to; — napřed viset a potom se vyznat! —
Třesu se! — Příroda by se ve mně¹¹⁴ nehalila v tak mráкотný záchvat bez jakéhos tušení
pravdy. Nejsou to slova, která mnou tak otrásají. — Hu! —• Nosy, uši a rty! Jest to možné?
— Vyznat se ? — Šátek ? — Ó d'áble! (*Omdlí.*)

Jago. Jen působ dál, můj jede, působ dál!

Tak chytají se lehkověrní blázni;
a mnohá ctná a nedotknutá žena,
vše nevinna, tak právě přichází
o dobré jméno. — Slyšte, slyšte, pane!
Ó pane můj! Othello!

(*Vystoupí Cassio.*)

Cassio!

Cassio. Co jest ?

Jago. Náš velitel má padoucnici;
toť druhý záchvat; včera první měl.

Cassio. Třete mu spánky.

Jago. Nikoliv; ta mdloba
mít musí klidný průběh, jinak z úst
mu pěna vystoupí a začne zuřit.
Hle, hýbá se; na chvíli odstupte,
hned bude při sobě; až odejde,
o velké věci chtěl bych mluvit s vámi. (*Odejde Cassio.*)
Jak jest, můj vůdce ? Pad jste na hlavu ?

Othello. Tropíš si žerty ze mne ?

Jago. Žerty z vás!
Ne, přísámboh. Já chtěl bych jedině,¹¹⁵
abyste snášel osud svůj jak muž.

Othello. Muž parohatý netvor jest a zvěř.

Jago. Co tedy zvířat v městě lidnatém
a pěkně ochočených netvorů!

Othello. On k tomu přiznal se ?

Jago. Můj dobrý pane,
jen vzmužte se a pomyslete si,
že každý, komu brada obrostla,
když zapražen jest pod manželské jho,
můž táhnout s vámi. Na miliony
dnes žije takých, kteří každou noc
si lehnou do zadaných postelí
a přísahají, že jen jejich jsou.
Věc vaše lepší jest. Ó, pekelná
to zlovůle a d'áblův arcizert
v bezpečném loži líbat záletnici
a domnívati se, že čista jest!
Ne, ať to vím; a vím-li, na čem jsem,
vím též, co s ní.

Othello. Ó, tys jak mudřec,¹¹⁶ věru.

Jago. Teď chvílku odstupte a strpením
se ohrad'te. — Co jste tu přemožen
byl žalem svým — a věru neslušel
ten výbuch muži takového rázu! —,
byl tady Cassio. Já odstranil ho;
a ten váš nával dobře omluviv,
jsem vyzval jej, by záhy vrátil se
a se mnou pohovořil; což mi slíbil.
Vy skryjte se a pozorujte jen
ty úšklebky a výsměch, pohrzení,
jež v každém koutku jeho tváře dlí;
neb dostanu ho k tomu, aby znovu
tu celou historku mi vyprávěl,
kde, jak a kolikrát — jak dávno tomu —
měl s vaší paní dostaveníčko
a kdy zas mít je bude. Pozor, pravím,
na jeho posuňky! — A trpělivost!
Sic řeknu, že jste ulit ze žluči¹¹⁷
a špetku muže v sobě nemáte.

Othello. Slyšíš to, Jago ? Nad vše zchytralým
chci býti ve své trpělivosti;
však také — slyšíš ? — nad vše krvavým.

Jago. To také v pořádku; jen všechno včas.

Nuž, poodstoupíte ? (*Othello ustoupí.*)

Teď Cassia

se budu vyptávati na Biancu;
toť ženská, jež, svůj prodávajíc chtěč,
si chléb a oděv za to kupuje;
tvor, který zamilován do Cassia,
a jak už bývá kletbou záletnic,
když oklamala mužů na kopy,
jest sama od jednoho zklamána.

Jak o ní uslyší, on z plných plic
se rozesměje. — Hle, tu přichází.

(*Vystoupí Cassio.*)

A jak se tady bude chechtat¹¹⁸ on,
Othello zešílí; a v nevědomé
své žárlivosti musí vykládat
si úsměv ubohého Cassia
a posuňky a lehké chování
ve smyslu křivém. — Nuže, pobočníku,
jak se vám daří ?

Cassio. Mnohem hůře tím,
že dáváte mi název, jehož ztráta
mne téměř zabijí.

Jago. Jen Desdemonu
si hezky nakloňte a bezpečně
zas nabudete, čeho pozbyl jste.¹¹⁹ (*Tiše.*)
Nuž, kdyby takhle Bianca v moci své
to měla, o té prosbě rozhodnout,
jak rychle byste potom došel cíle!

Cassio. Ach, duška ubohá!

Othello (*stranou*). Hle, již se směje!

Jago. Ba, jaktěživ jsem ženy nespatriil
tak zamilované.

Cassio. Ten blázínek!
Já myslím, že mne vskutku miluje.

Othello (*stranou*). Mdle zapírá a chce to smíchem spravit.

Jago. Nu, slyšte Cassio —

Othello (*stranou*). Teď doléhat
naň začne, by to znovu povídal;
jen dále; — výborně, aj, výborně!

Jago. Jak říká, vy prý si ji vezmete.
Vy vskutku chcete ?

Cassio. Ha, ha, ha!

Othello (*stranou*). Ty jášáš, Římane?¹²⁰ Ty jášáš?

Cassio. Já si ji vzít! — Jakže — prodajnou krasavici ? — Prosím vás, mějte milosrdenství s
mým rozumem¹²¹ a nemyslete, že tak nezdráv jest. Ha, ha, ha!

Othello (*stranou*). Tak, tak, tak, tak; ten vyhrál, kdo se směje naposled.

Jago. Na mou věru se povídá, že si ji vezmete.

Cassio. Prosím tě, mluv opravdově.

Jago. Ať jsem lotr, není-li tomu tak.

Othello (*stranou*). Se mnou jste tedy zúčtovali ? Dobrá.

Cassio. To jen ta opice sama rozkřičela; jest přesvědčena, že si ji vezmu, protože to lichotí její
samolibosti, ne proto, že jsem jí to slíbil.

Othello (*stranou*). Jago na mne kývá; teď začne vypravovat.

Cassio. Byla zde právě teď; všude mne pronásleduje. Onehdy mluvil jsem na pobřeží s
nějakými Benátčany; a tam si přijde ta fíflenska, a jako že tato ruka je mou, padne mi kolem
krku. —

Othello (*stranou*). Vzkřiknouc: „Ó drahý Cassio!“ toť se rozumí; jeho posuňky tomu svědčí.

Cassio. A pověsí se na mne a opírá se o mne a pláče na mně a cumlá a tahá mne; — ha, ha,
ha!

Othello (*stranou*). A teď povídá, jak ho zavlekla do mé ložnice. Ó, vidím ten tvůj nos, ale ne psa, kterému jej hodím.

Cassio. Inu, musím se jí zbavit.

Jago. Kýho šlaka! — Hle, zde přichází.

Cassio. Učiněná tchořice; a celá navoněná.

(*Vystoupí Bianca.*)

Co chceš tím stálým lítáním za mnou ?

Bianca. Čert ať lítá za tebou i se svou mámou! Co je to s tím šátkem, který jsi mi právě dal ? Byla jsem hodný blázen, že jsem jej vzala. Mám vzorek obdělát ? Čistý to kousek práce, žes jej tak našel ve své ložnici a nevíš ani, kdo to tam nechal! Je to dárek na památku od nějaké kůstky¹²² a já mám vzorek obdělávat? — Na; — dej to svému pokladu! — Aťs to vzal kdekoliv, já tu práci obdělávat nebudu.

Cassio. Co jest, má sličná Bianco ? — Ztiš se, ztiš!

Othello (*stranou*). Bůh svědkem, toť můj šátek!

Bianca. Chceš-li dnes ke mně přijít k večeři, můžeš; nechceš-li, přijď jindy, až ti bude vhod.¹²³ (*Odejde.*)

Jago. Za ní, za ní!

Cassio. To věru musím; jinak svým křikem vzbouří ulice.¹²⁴

Jago. Půjďte k ní na večeři ?

Cassio. Myslím, že půjdu.

Jago. Dobře; možná, že vás tam uvidím; neboť bych si velmi rád s vámi promluvil.

Cassio. Přijď, prosím tě; ano ?

Jago. Spolehni na to; a teď již dost. (*Odejde Cassio.*)

Othello (*postoupí kupředu*). Jak ho mám zavraždit, Jago ?

Jago. Pozoroval jste, jak se smál tomu padoušství?¹²⁵

Othello. Ó Jago!

Jago. A viděl jste šátek ?

Othello. Byl to můj ?

Jago. Váš, při této ruce! — A tak se na to dívat, jak si váží té zpozdilé ženy, vaší manželky! Ona mu šátek dá a on jej daruje nevěstce.¹²⁶

Othello. Devět roků bych jej chtěl vraždit. Pěkná žena! Sličná žena! Roztomilá žena!

Jago. Ne, toho musíte zapomenout.

Othello. Ano, ať hnije a zahyne a jde do pekla ještě v tu noc! Neboť na živu nezůstane. Mé srdce zkamenělo; tluku do něho a zraňuje mi ruku. Ó, ten svět nemá stvoření líbeznějšího! Mohla by ležet po boku císaře a poroučet mu, aby otročil.

Jago. Ale toho neučiníte vy.

Othello. Na šibenici s ní! Říkám jen, jaká jest: tak jemně vyšívá; tak obdivuhodně zná hudbu.

Ó, z medvěda by vyzpívala divokost! A tak vznešená a plná ducha a důvtipu —

Jago. Tím hůře pro ni.

Othello. Ó tisíc, tisíckrát! •—• A potom, tak ušlechtilé krotká!

Jago. Ano, příliš krotká.

Othello. Pravda, pravda; ale přec jen toho žel, Jago! Ó Jago, žel, Jago.

Jago. Jste-li do její nepravosti tak zamilován, dejte jí na to výsadu, aby hřešila; neboť netkne-li se to vás, není nikomu jinému nic do toho.

Othello. Na kusy ji rozsekám. Mne podvést ?

Jago. To je hnusné od ní.

Othello. S mým důstojníkem!

Jago. Tím hnusnější.

Othello. Zopatř mi jed, Jago; tuto noc. Nebudu jí ničeho vyčítat, aby její tělo a krása mou duši opět neodzbrojily; — tuto noc, Jago.

Jago. Jedem to nečiňte; uškrťte ji v posteli, v téže posteli, kterou poskvrnila.

Othello. Dobře, dobře; ta spravedlnost se mi líbí; velmi dobře.

Jago. A co se týče Cassia, postarám se mu o hrob já. O půlnoci uslyšíte o tom více.

Othello. Toť výborné. — *(Polnice za scénou.)*

Co značí hlahol ten ?

Jago. As něco z Benátek. Toť Lodovico,
jenž od dóžete připlul sem; a hle,
s ním přichází též vaše manželka.

(Vystoupí Lodovico, Desdemona a družina.)

Lodovico. Bůh s vámi, vojevůdce statečný.

Othello. Z celého srdce buďte vítán, pane.

Lodovico. Dóže a senátoři benátští
vás pozdravují. *(Podává mu psaní.)*

Othello. Líbám hlasatele
jich vůle. *(Políbí psaní, otevře je a čte.)*

Desdemona. A co máte nového,
můj milý, dobrý strýče Lodovico ?

Jago. Mne těší, že vás vidím, signore;
buďte nám vítán na Cypru.

Lodovico. Mé díky;
a jak se má pobočník Cassio ?

Jago. Je, pane, živ.

Desdemona. S mým chotěm, strýce, zle se rozešli;
leč vy to všechno napravíte zas.

Othello. Je to tak jisté ?

Desdemona. Můj choti ?

Othello *(čte).* „To nutně vykonajte, chcete-li...“

Lodovico. K vám nemluvil; je zabrán do listu.

Váš choť se tedy rozpad s Cassiem ?

Desdemona. Co nejnešťastněji; a mnoho za to
bych dala, bych je mohla usmířit,
již proto, že mám Cassia tak ráda.

Othello. Oheň a síra!

Desdemona. Můj choti ?

Othello. Máte rozum ?

Desdemona. Což se hněvá ?

Lodovico. Snad že ten dopis jej tak rozčilil;
neb zdá se mi, že volají ho domů
a Cassia zde činí vladařem.

Desdemona. Ach, to mne těší, věru.

Othello. Skutečně!

Desdemona. Můj choti ?

Othello. Mne těší, že tě vidím šílenou.

Desdemona. Jak, můj Othello ?

Othello. Ďáble! *(Udeří ji.)*

Desdemona. Toho jsem
si nezasloužila.

Lodovico. Můj veliteli,
to v Benátkách by neuvěřili,
i kdybych přísahal, že jsem to viděl.

Toť přes vši míru; napravte to, pláče.

Othello. Ó d'áble, d'áble! — Kdyby mohla zem
 se oplodnit ženskými slzami,
 ta každá krůpěj, kterou pláče ona,
 by byla krokodýlem. Pryč mi z očí!

Desdemona. Jdu, nechtíc budít vaši nelibost. (*Odchází.*)

Lodovico. Poslušná žena, věru; prosím vás,
 můj pane, račte zavolat ji zpět.

Othello. Paní!

Desdemona. Můj choti ?

Othello. Co od ní chcete, pane ?

Lodovico. Já, můj pane ?

Othello. Tak; přálť jste si, aby se vrátila.

 Ó pane, ta se umí obracet
 a obracet a přec jít po svém¹²⁷ dál,
 a zase obrátit; a plakat umí,
 ó plakat, pane; a jest poslušna,
 jak povídáte, ano, poslušna,
 tak přeposlušná! — Plač si jenom dál. —

 A co se, pane, týče toho zde
 — ó žalost převýborně líčená! —,
 jsem volán domů. — Jdi! — Hned pro tebe
 si pošlu. — Pane, toho rozkazu
 jsa poslušen, se vrátím do Benátek.
 — Pryč, povídám! (*Odejde Desdemona.*)

 Můj úřad nastoupí
 zde Cassio. — Dnes, pane, prosím vás,
 abychom spolu povečeřeli. —
 Jste vítán na Cypru. — Těch koz a opic!¹²⁸ (*Odejde.*)

Lodovico. A to je tedy vznešený ten Maur,
 ježž veškerý náš senát nazývá
 vše ve všem zdolným ? Toť ta povaha,
 jíž náruživost otrást nemůže
 a jejíž pevnou ctnost šíp náhody
 ni oštěp sudby nemůž podrásat
 ni protknout ?

Jago. Velice se proměnil.

Lodovico. Má zdravé smysly ? — Není pomaten ?

Jago. Jest to, co jest; mně soudit nepřisluší,
 co být by mohl; jestliže tím není,
 dej, Bože, aby byl!

Lodovico. Jak, bít svou ženu!

Jago. To vskutku příliš hezké nebylo;
 leč přál bych si, by tato rána byla
 to nejhorší, co dělá.

Lodovico. Je tak často ?

 Či psaní to mu pobouřilo krev
 a tuto vadu nově stvořilo ?

Jago. Ach, bohužel! — Mně brání poctivost
 vše povědít, co viděl jsem a vím.

Však budete ho míti na očích
a jeho vlastní skutky osvědčí
jej tak, že není třeba mluvit mně.
Jen stopujte a pozorujte ho,
co bude dělat.

Lodovico. Jest mi velmi líto,
že jsem se klamal v něm. (*Odejdou.*)

Scéna druhá

Pokoj na zámku.

(*Vystoupí Othello a Emilie.*)

Othello. Tys tedy neviděla ničeho!

Emilie. A neslyšela; aniž měla jsem
kdy vůbec podezření.

Othello. Přece však
jsi vídala je spolu s Cassiem ?

Emilie. Však zlého na tom nebyvalo nic;
a slyšela jsem každou slabiku,
již hlesli.

Othello. Nikdy nešeptali si ?

Emilie. To nikdy, pane.

Othello. Také nikdy nikam
tě neposlali ?

Emilie. Nikdy.

Othello. Pro vějíř
neb rukavice, masku,¹²⁹ cokoliv.

Emilie. Nikdy, můj pane.

Othello. To je podivné.

Emilie. Svou duši, pane, bych si troufala
dát v sázku na to, že je počestna;
a myslíte-li jinak, odstraňte
tu myšlénku, jež klame vaše srdce.
A jestli vám snad bídák nějaký¹³⁰
cos našeptal, ať hada prokletím¹³⁰
jej nebe tresce! — Neboť počestná
když není ona, cudná, oddaná,
pak není v světě šťasten jeden muž
a žena nejčistší jest podlá tak
jak samo utrhačství.

Othello. Řekni jí,
ať přijde sem; jdi. (*Odejde Emilie.*)

Mluví dost a dost;

a byla by to hloupá svodnice,

jež právě tolik toho namluvit

by neuměla. Ta zde zchytralá

je kuběna, klíč, zámek od schránky

ničemných tajností. — A přece kleká

a modlívá se; — já ji viděl tak.

(*Vystoupí Desdemona a Emilie.*)

Desdemona. Co přeješ si, můj choti ?

Othello. Prosím tě,
mé kuřátko, pojď sem.

Desdemona. Co je ti libo ?

Othello. Ukaž mi oči; pohledni mi v tvář.

Desdemona. Co strašného máš v mysli ?

Othello (*k Emilii*). Něco tak
z vašeho povolání, paničko:
své souložníky nechte samotny
a dvěře zavřete; a zakašlete
neb zašuškejte, jestli někdo přijde.
Dbej řemesla, dbej řemesla! — Teď pryč! (*Odejde Emilie.*)

Desdemona. Co značí to ? — Rci, na kolenou prosím;
hněv divoký v tvých slovech znamenám,
však slova nechápu.

Othello. Aj, cožpak jsi ?

Desdemona. Tvá žena, choti můj, tvá oddaná
a věrná žena.

Othello. Odpřísáhej to
a zatrat' se; sic, jak tak nebešťanům
jsi podobna, sám ďábel by se bál
tě uchvátit; a tedy dvakráte
bud zatracena! — Nuže, přísáhej,
žes počestna.

Desdemona. To nebe vpravdě ví.

Othello. To nebe vpravdě ví, žes podvodná
jak peklo.

Desdemona. Koho že jsem podvedla,
můj choti ? — S kým ? — A jak jsem podvodná ?

Othello. Ó Desdemono! — Pryč ode mne, pryč!

Desdemona. Ach, žalný den! Proč pláčeš? — Jsem-li já
těch slzí příčinou, můj manželi ?
A máš-li snad nějaké podezření,
že otec můj při odvolání tvém
byl nástrojem, nekárej proto mne;
když tys jej ztratil, hled, vždyť také já
jej ztratila.

Othello. Ó, kdyby nebesům
se bylo zlíbilo mne zkoušet hořem;
a kdyby bývala mi deštila
kdekterým bolákem a potupou
na obnaženou hlavu; v chudobu
mne pohroužila po samé až rty;
a v zajetí mne vrhla s poslední
mou nadějí — kdes v koutku duše své
bych našel krůpěj trpělivosti;
však, běda mi! — Tak sochou vztyčenou
mne učiniti věku na posměch,
by zdlouhavě svým prstem nehybným
si na mne ukazoval! — Přece však
i to bych snes tak dobře, ach, tak dobře.

Leč odtud, kde jsem složil srdce své,
kde musím žít, neb vůbec nebýt živ,
kde pramen, z něhož proudí bystřeň má,
neb jinak vyschne, — býti vypuzen!
Či chovat jej co žumpu, ve které
se páří, plodí hnusné ropuchy! —
Zde barvu změň, ó trpělivosti,
ty mladý, růžoustý cherube,
a pohled svůj jak peklo zaškared'!

Desdemona. Můj čacký choť přec má mne za počestnu.

Othello. Ó tak; jak letní mouchy na jatkách,
jež, sotva vylíhnuty, páří se.¹³¹
Ó pleveli tak mile půvabný
a libě vonící, že rozbolí
se smysly po tobě, kéžs nebýval
se nikdy narodil!

Desdemona. Ach, běda mi!

Ký nevědomý hřích jsem spáchala ?

Othello. Ten krásný papír, tato milá kniha,
zdaž byly stvořeny, by napsalo
se do nich „nevěstka“ ? — Co spáchala jsi ?
Aj, spáchala! — Ó děvko veřejná!
Ze tváří svých bych výheň učinil,
jež na popel by sžehla všečen stud,
tvé skutky kdybych jenom vyslovil.
Co spáchala jsi! — Nebe ucpává
si před tím nozdry, měsíc víčky mhourá
a chlipný vítr, jenž, co potká, líbá,
se tiší v kobkách země vydutých¹³²
a slyšeti to nechce. Spáchala!
Ty nestydatá kuběno!

Desdemona. Ví Bůh,
že křivdíš mi.

Othello. Že nejsi kuběna ?

Desdemona. To nejsem, jako že jsem křesťanka.

A značí-li, to tělo¹³³ uchovat
pro svého chotě všeho podlého
a nezákonného dotknutí,
to jestli značí nebýt kuběnou,
já nejsem jí.

Othello. Ne tedy nevěstka ?

Desdemona. Ne, při svém spasení.

Othello. Zdali to možná ?

Desdemona. Ó nebe, odpusť nám!

Othello. Tož tedy prosím
za prominutí; já tě věru měl
za zchytralou tu děvku benátskou,
jež za Othella vdala se. (*Hlasitěji.*) Vy, paní,
jež zastáváte úřad opačný
než svatý Petr a jste klíčnicí

u brány pekla! —

(Vystoupí Emilie.)

Ano, vy, vy, vy!

My jsme už hotovi; zde peníze
za vaši práci; prosím, zamkněte
a zachovejte naše tajemství. *(Odejde.)*

Emilie. Ach, co jen tomu pánu napadá ?

Jak je vám, paní ? Moje dobrá paní,
jak je vám ?

Desdemona. Věru — jako v dřímotě.

Emilie. Co schází milostpánu, vzácná paní ?

Desdemona. Komu ?

Emilie. Aj, mému pánu, vzácná paní.

Desdemona. Kdo je tvůj pán ?

Emilie. Váš manžel, milá paní.

Desdemona. Já nemám žádného. Nic nemluv mi,

Emilie; já plakat nemohu
a odpovědi nemám nižádné,
krom té, jež v slzách by se vyškala.
Dnes večer prosím dej mi na lože
mou roušku svatební; a nezapomeň. —
Teď zavolej mi svého manžela.

Emilie. Toť věru změna! *(Odejde.)*

Desdemona. Ano, dobře jest,

že tak se jedná se mnou, velmi dobře. —
Jak jen jsem chovala se, že by moh
pro nejneopatrnější chybu mou
mne stíhat nejmenší zlou myšlénkou ?

(Vrátí se Emilie s Jagem.)

Jago. Co přejete si, milostivá paní ?

Co jest vám ?

Desdemona. Ani říci nemohu.

Kdo učí malé dívky, činí tak
po snadných úlohách a přívětivě:
tak mohl kárat mne; neb opravdu
jsem vůči pokárání dítětem.

Jago. Co se tu děje, milostivá paní ?

Emilie. Ach, Jago, pán jí přezděl frejířek;

tak zhaněl ji a těžce potupil,
že srdci věrnému to nelze snést.

Desdemona. Mám také jméno, Jago ?

Jago.

Jaké jméno,

má vzácná paní ?

Desdemona. To, jež říká ona,

že dal mi manžel můj.

Emilie. On nevěstkou

ji nazýval; ba žebrák opilý
by nemoh tak svou pelešnici zvat.

Jago. Proč učinil to ?

Desdemona. Nevím; jisto je,

že nejsem taková.

Jago. Ó, neplačte,
ó neplačte. — Ach, přežalostný den!

Emilie. Zdaž tolikerych sňatků vznešených
se zřekla, otce, přátel, domova,
by nevěstkou se zvala ? — Zdalipak
to není k pláči ?

Desdemona. Jest to nešťastný
můj osud.

Jago. Bůh ho za to netrestej!
Jak přišel taký záchvat na něho ?

Desdemona. To ví sám Bůh.

Emilie. Chci višet, jestliže
kýs arcipadouch, jakýs úlisný
a mrštný lotr, otrok úskočný
a potměšilý nevymyslí si
tu pomluvu, by úřad ulovil.
Chci višet na to.

Jago. Fi, kdos takový
ve světě¹³⁴ není; jest to nemožné.

Desdemona. A jest-li, nebesa mu odpusťte!

Emilie. Ať odpustí mu oprátka! A peklo
mu kosti ohlodej! Proč zvatí má
ji nevěstkou ? Kdo přicházívá k ní ?
Kde ? Kdy ? A jak ? Jen zdání toho všeho ?
Kýs bídný padouch Maura oklamal,
kýs podlý, očividný dareba,
chlap bezectný! — Ó Bože, kéž bys jen
tu chášku odhalil a vložil bič
do každé ruky poctivé, by nahé
ty lotry širým světem mrskala
od slunce východu až na západ!

Jago. Mluv tiše.¹³⁵

Emilie. Hanba jim! Chlap takový
to byl, jenž také tobě rozum splet,
že s Maurem jsi mne v podezření měl.

Jago. Tys blázen; jdi mi.

Desdemona. Ó můj dobrý Jago,
co činit mám, bych opět naklonila
si svého chotě ? — Dobrý příteli,
jdi k němu; neboť za svědka mi buď
to světlo nebeské, že nevím, jak
jsem ztratila ho. Tady poklekám:
svou vůlí jestli jsem kdy zhřešila
na jeho lásce slovy,¹³⁶ myšlením
neb skutkem; jestli oči, uši mé
neb jiné smysly našly zálibu
na jiné podobě; neb dosud-li
jej nemilují, nemilovala jsem
a navždy milovati nebudu

z celého srdce, byť i odvrhl
mne rozvodem jak bídnou žebračku,
ať každá útěcha mne opustí!
Tak mnoho může činit nevlídnost,
a jeho nevlídnost můž podetnout
můj život, lásku mou však nezmaří.
Mně nelze vyřknout slovo „nevěstka“
a hrůzou mi, že jsem je řekla teď, —
však učinit, co zasloužilo by
to jméno, všechny světa marnosti
by nepřiměly mne.

Jago. Jen, prosím vás,
se upokojte; jest to rozmar jen;
jej domrzely věci obecné
a zlí se na vás.

Desdemona. Kdyby nebylo to
nic jiného —

Jago. Nic jinak, za to ručím. (*Zatroubení za scénou.*)
Slyš! — Polnice svolává k večeri!
Benátští poslové již čekají;
nuž jděte, neplačte; vše bude dobře.
(*Odejdou Desdemona a Emilie.*)
(*Vystoupí Roderigo.*)

Co jest, Roderigo ?

Roderigo. Vidím, že nejednáš se mnou poctivě.

Jago. Jak jinak ?

Roderigo. Co den mne odbýváš nějakou vytáčkou, Jago; a spíše, jak se mi zdá, každé
příležitosti mne vzdaluješ, než abys mi zjednal sebemenší výhodnou naději. Déle toho snášet
nebudu, to mi věř; a také nemám chuti klidně vstrčit do kapsy¹³⁷ vše, co jsem tak zpozdíle již
zakusil.

Jago. Chceš mne poslechnouti, Roderigo?

Roderigo. Věřu, až příliš mnoho jsem se toho již naposlouchal; neboť tvá slova a tvé skutky
spolu netovaryší.

Jago. Obviňuješ mne nanejvýš nespravedlivě.

Roderigo. Ničím než pravdou. Vyčerpal jsem své prostředky až na dno. Polovice těch
klenotů, které jsem ti dal pro Desdemonu, byla by porušila jeptišku; tys mi řekl, že je přijala,
a budils ve mně očekávání a utěšené vyhlídky na brzkou její přízeň a důvěrnost; ale nic
takového nevidím.

Jago. Dobře; jen dále; velmi dobře.

Roderigo. Velmi dobře! — Jen dále! — Já dále nemohu, člověče; a velmi dobře to také není.
Při této ruce, povídám, že je to ošemetné, a začínám nahlížet, že mne máš za blázna.

Jago. Velmi dobře.

Roderigo. Povídám ti, že to není velmi dobře. Svěřím se¹³⁸ Desdemoně sám; vrátí-li mi moje
klenoty, nechám těch záletů a budu se káti ze svého nedovoleného ždání; nestane-li se tak,
bud! jist, že si najdu dostiučinění u tebe.

Jago. Teď's to řekl.

Roderigo. Ano, a nic jiného, ujišťuji tě, než co hodlám splnit.

Jago. Ah, teď vidím, že jest jiskra v tobě; a od té chvíle mám o tobě lepší mínění než
kdykoliv. Podej mi ruku, Roderigo; činils mi velmi oprávněné výčitky; a přece tě ubezpečuji,
že jednal jsem v tvé věci co nejrozšafněji.

Roderigo. To se nejevilo.

Jago. Opravdu, uznávám, že se to nejevilo, že tvé podezření není nerozumné a nerozvážené.

Ale, Roderigo, máš-li vsutku v sobě to, čeho do tebe se domýšlet mám nyní větší příčinu než kdy, to jest, pevnou vůli, odvalu a srdnatost, dokaž to dnes v noci. A nebude-li na noc příští Desdemona v tvé náruči, sprovod mne ze světa zradou a vymýšlej si trapičské nástroje¹³⁹ na můj život.

Roderigo. Bože, co to jest ? Je to rozumné a dosažitelné ?

Jago. Brachu, z Benátek přišel zvláštní rozkaz, aby Cassio nastoupil na místo Othellovo.

Roderigo. Je to pravda? Tedy vrátí se Othello s Desdemonou do Benátek?

Jago. Ó nikoli; odpluje do Mauritanska a vezme krásnou Desdemonu s sebou, leda by se tady nějakou náhodou pozdržeti musel; a žádná náhoda nebyla by tak rozhodná jako odstranění Cassia.

Roderigo. Co myslíš jeho odstraněním ?

Jago. Inu, učinit ho neschopna místa Othellova; rozbít mu lebku.

Roderigo. A to bys chtěl, abych udělal já ?

Jago. Ano, troufáš-li si dosíci prospěchu a svého práva. Večeří dnes u jakés majolenky a půjdu tam za ním. Dosud neví ničeho o svém čestném povýšení. Počkáš-li si, až půjde odtamtud — a já to zařídím tak, aby to bylo mezi dvanáctou a jednou —, můžeš se naň vrhnouti, jak ti libo. Já budu nablízku, abych tvůj útok podepřel, a on padne mezi nás. Nuže, nestůj tak vyjeven a pojď se mnou; dokážu ti nutnost jeho smrti tak, že budeš pokládat za svou povinnost jej odklidit. Jest už svrchovaný čas k večeři a noc ubíhá naprázdno; k dílu!

Roderigo. Chci ještě slyšet další k tomu důvody.

Jago. Uslyšíš je k plné spokojenosti. (*Odejdou.*)

Scéna třetí

Jiná komnata na zámku.

(Vystoupí Othello, Lodovico, Desdemona, Emilie a družina.)

Lodovico. Již dál se prosím nenamáhejte.

Othello. Ó s dovolením, pane, rád se projdu.

Lodovico. Má ctěná paní, přeji dobrou noc;
pokorné díky Vaší Vzácnosti.

Desdemona. Byl jste nám velmi vítán.

Othello. Libo, pane ?¹⁴⁰

Ó — Desdemono —

Desdemona. Můj choti ?

Othello. Jdi hned spát; já vrátím se
co nevidět; svou společnici propust';
a neopomeň!

Desdemona. Ano, choti můj.

(Odejdou Othello, Lodovico a družina.)

Emilie. Nuž, jak je teď ? — Zdá se být klidnějším.

Desdemona. On praví, že se okamžitě vrátí,
a poručil mi, abych šla hned spat
a propustila tě.

Emilie. Mne propustit ? —

Desdemona. Toť jeho rozkaz; protož, moje milá,
můj noční šat mi dej a potom sbohem,
nic nesmíme mu činit na úkor.

Emilie. Kéž byla jste ho nikdy nespátřila!

Desdemona. To nechtěla bych; moje láska v něm

tak celá žije, že i jeho vzdor¹⁴¹
a plísnění a zamračení se
— pojd', prosím, rozepni mne — mají vděk
a libost pro mne.

Emilie. Roušky svatební,¹⁴²
jak řekla jste, jsem dala na postel.

Desdemona. Nic na tom nezáleží. — Milý Bože,
jak bláhové jsou naše myšlenky!
Jestliže umru dříve nežli ty,
v tu jednu roušku prosím zahal mne.

Emilie. I jděte, jděte, jak to mluvíte!

Desdemona. Má matka měla služku — Barborka
jí říkali; — i zamilovala se;
ten, jehož měla ráda, ztřeštil se
a nechal ji; uměla písničku
o smutné jívě — starodávná věc,
však její osud vyslovovala; —
a zemřela ji zpívajíc. Ta píseň
dnes večer nějak nechce mi jít z mysli;
a ztěží jen se mohu přemoci,
bych nesvěsila hlavu stranou, tak,
a nezpívala ji jak ubohá
ta Barborka. — Jen pospěš, prosím tě.

Emilie. Mám přinést noční oděv ?

Desdemona. Nikoli;
— zde, odepni mi to. — Ten Lodovico
je švarný člověk.

Emilie. Velmi hezký muž.

Desdemona. A pěkně mluví.

Emilie. Znáám jistou paní v Benátkách, jež bývala by bosá šla do Palestiny za jedno dotknutí
jeho spodního rtu.

Desdemona (*zpívá*).

*Usedla pod javor¹¹³ a vzdychala jen;
zpívejte: „Zelená jíva“,
na prsou ruku, skrání u kolen; —
zpívejte: jíva, ó jíva!
Po ní lkal potok, jak bystře kol tek;
zpívejte: jíva, ó jíva;
slzy ji skrápaly, že kámen by změk;*

Polož to tam —

(*Zpívá.*) *zpívejte: jíva, ó jíva.*

Prosím tě, pospěš, bude zde hned.

(*Zpívá.*) *Zelená jíva bude můj vínek;
nic mi ho nekaňte, on věděl, proč —*

Ne, to přijde až později. Slyš! Kdo to klepá?

Emilie. To je vítr.

Desdemona (*zpívá*).

*Říkám: „Tys nevěrný —, on děl: „Co chceš?“ —
„Chodím-li s jinými, však budeš těž.“*

Tak; jdi už; — dobrou noc. Mne svědí oči,

a to znamená pláč ?

Emilie. Ó kdež, ó kdež! —

Desdemona. Já slýchala to říkat. — Ó ti muži, ti muži! — Pověz mi, Emilie, zda myslíš na své dobré svědomí, že vskutku ženy jsou, jež muže své tak těžce podvádějí ?

Emilie. Některé jsou také, o tom není pochyby.

Desdemona. Ty bys to spáchala za celý svět ?

Emilie. Což vy ?

Desdemona. Ne, při tom světle nebeském.

Emilie. Já také ne při světle nebeském; i potmě mohla bych to učinit.

Desdemona. Ty bys to spáchala za celý svět ?

Emilie. Ó svět je ohromný; toť velká cena za malý hřích.

Desdemona. Ba myslím, že bys ne.

Emilie. Ba myslím, že bych tak; a kdybych to učinila, zas to odčiním. Arciť neudělala bych takou věc za prstýnek ani za loket kmentu, za šaty, sukně, čepečky a vůbec jakékoliv tretky; ale za celý svět! — Aj, kdož by svému manželu nenasadil parohy, aby jej učinil mocnářem ? To už by mi stálo za očistec.

Desdemona. Bůh trestej mne, kdybych se dopustila takové křivdy i za celý svět.

Emilie. Hled'te, ta křivda jest jen ve světě; a dostanete-li svět za svou práci, jest to křivda ve vašem vlastním světě a mohla byste ji rychle napravit.

Desdemona. Já myslím přec, že není také ženy.

Emilie. Ba jest jich na tucty; a k tomu tolik, že svět by naplnily, o něž hrály.

Však myslím, že to vina manželů, když jejich ženy klesnou. Řekněme, že zanedbávají svou povinnost a sypou poklad náš do cizích klínů;

že propuká v nich hloupá žárlivost a obmezují nás; neb řekněme,

že bijou nás a lehkomyšlně nám naše věno promrhávají;¹⁴⁴

aj, tu nám vzkypí žluč, i ačkoliv jsme takto zbožny dost, přec nějak též

se pomstít chcem. Ať zvědí mužové,

že mají ženy smysly jako oni,

že vidí, mají čich a podlebí

i pro sladké i trpké jako muž.

Co chtějí, když nás mění za jiné ?

Zdaž je to kratochvíle ? — Myslím, jest.

Či děje se to z vášně ? — Myslím, ano;

neb je to křehkost, která zbloudí tak ?

I ta v tom jest. — A nemáme-li my

vášně a touhy po kratochvíli

a křehkosti tak jako mužové ?

At' tedy dobře s námi nakládají;
sic přesvědčí se, v čem je vinna žena,
že jejich vinou byla poučena.

Desdemona. Již dobrou, dobrou noc! — A dej mi, nebe,
zlem nebýt zlou, však zlem jen lepšit sebe. (*Odejdou.*)

JEDNÁNÍ PÁTÉ

Scéna první

Na Cypru. — Ulice.

(Vystoupí Jago a Roderigo.)

Jago. Sem postav se za tento výstupek;
hned musí přijít; dobrý končíř svůj
měj vytasený, rázně k tělu měř.¹⁴⁵
Jen rychle, rychle; nestrachuj se nic,
já budu při tobě; to povznese
neb zahubí nás; na to pamatuj
a ve svém předsevzetí pevný bud.

Roderigo. Bud nablízku, kdybych se chybil snad.

Jago. Zde, u tvé ruky; směle, postav se. (*Odstoupí.*)

Roderigo. Moc chuti nemám k činu tomuto,
však dal mi dostatečné důvody.
Ven, meči můj, on zemře.

Jago. Tak dlouho jsem ten mladý vřídek třel,
až začal svrbět; teď je rozezlen.

At' nyní on zabije Cassia,
neb tento jej, neb jeden druhého,
já každým způsobem tím vyzískám.
Když Roderigo zůstane mi živ,
chtít bude, bych mu šmahem navrátil
to zlato a ty klenoty, jež na něm
jsem vymámil co dar pro Desdemonu.
To nesmí být. — A Cassio když zbude,
dnem každým krásou svého života
mne bude ohyzdit; a kromě toho
mne může mouřenín mu prozradit,
a tak mi hrozí velké nebezpečí.
Ne, umřít musí; budiž tak. Slyš, jde.

(Vystoupí Cassio.)

Roderigo. Znáám jeho krok; toť on. Zhyň, padouchu!

(Vypadne na Cassia.)

Cassio. Ten bod to nezamýšlel přátelsky;
můj kabátec však lepší jest, než víš;
já na tvém zkusím to. (*Tasí a poraní Roderiga.*)

Roderigo. Ó, zabil mne!
(Jago zraní Cassia odzadu do nohy a prchne.)

Cassio. Jsem navždy zchromen. Pomoc! Vražda! Vražda!
(Klesne.)

(Vystoupí Othello.)

Othello. Hlas Cassiův; své slovo Jago plní.

Roderigo. Ó padouch jaký jsem!

Othello. Jest tomu tak.

Cassio. Ó pomoc! — Světlo! — Lékaře!

Othello. Toť on.

Ó statný Jago, poctivý a věrný,
jenž pro urážku svého přítele
tak šlechetný máš cit! — Ty učíš mne.
Má panenko, tvůj milán leží mrtev
a neblahý tvůj osud chvátá již.
Jdu, kuběno! V mém srdci smazány
jsou oči tvoje, půvaby té larvy;
tvá smilná krev tvé smilné lože zbarví! (*Odejde.*)

(*Vystoupí Lodovico a Gratiano.*)

Cassio. Hoj! — Nikde stráže? — Nikde chodce? — Vražda!

Gratiano. To stalo se nějaké neštěstí;
ten křik je hrůzyplný.

Cassio. Pomoc!

Lodovico. Slyš!

Roderigo. Ó bídný lotře!

Lodovico. Dvakrát nebo třikrát
to zaúpělo; je to hrůzná noc.
Snad pouhá nástraha; dost bezpečno
to není dát se za tím výkřikem
bez větší pomoci.

Roderigo. Což nikdo nejde?

A já tu vykrvácím do smrti.

Lodovico. Slyš!

(*Vystoupí Jago se světlem.*)

Gratiano. Zde někdo přichází, jen v košili;
má světlo, zbraň.

Jago. Kdo zde? Kdo křičí: vražda?

Lodovico. My nevíme.

Jago. A křik jste neslyšeli?

Cassio. Zde, zde! Ó probůh, pomozte!

Jago. Co jest?

Gratiano. Othellův praporečník, zdá se mi.

Lodovico. Týž, opravdu; a člověk statečný.

Jago. Kdos ty, jenž voláš tu tak úpěnlivě?

Cassio. Jago? — Ó byl jsem lotry přepaden
a zmrzačen; jen trochu pomoz mi.

Jago. Ach běda, pobočníku! — Kteří lotři
to učinili?

Cassio. Tuším jeden z nich
jest někde zde a nemůž utéci.

Jago. Ó zrádní zlosyni! (*K Lodovicovi a Gratianovi.*)

Hej, kdo jste vy?

Přec pojd'te sem a trochu pomozte.

Roderigo. Ó, pomozte mi zde!

Cassio. Toť jeden z nich.

Jago. Ó chlape vražedná! Ó padouchu! (*Probodne Roderiga.*)

Roderigo. Bud proklet, Jago! Nelidský ty pse!

Jago. Tak potmě lidi zabíjet! — Kde jsou
ti krvelační zloději? Jak ztichlé
je celé město! — Vzhůru! Vražda! Vražda!
A kdo jste vy? — Jste dobří nebo zlí?

Lodovico. Jak osvědčíme se, tak važte nás.

Jago. Signor Lodovico?

Lodovico. Týž, pane.

Jago. Prosím za odpuštění.

Zde Cassio byl zraněn zákeřníky.

Gratiano. Cassio!

Jago. Jak jest ti, bratře?

Cassio. Nohu prořatu

mám ve dvě.

Jago. Nedej Bůh! — Sem, pánové,

a posvěťte; já ránu košilí

mu obvážu.

(Vystoupí Bianca.)

Bianca. Co se tu děje? — Kdo to tady křičel?

Jago. Kdo křičel!

Bianca. Ó můj drahý Cassio!

Můj dobrý Cassio! Ó Cassio!

Cassio! Cassio!

Jago. Ty děvko veřejná! — Zdaž, Cassio,

snad máte tušení, kdo byli ti,

co vás tak pohmoždili?¹⁴⁶

Cassio. Nikoliv.

Gratiano. Jsem zarmoucen, že vás tak nalézám;

já šel vás hledat.

Jago. Podvazek mi dejte.

Tak. — Jen teď nosítka, by zpolehka

se mohl odtud přenést.

Bianca. Nastojte!

On omdlévá! Ó Cassio! Cassio! Cassio!

Jago. Mám jakés podezření, pánové,

že tato lehká ženská podíl má

na tomto zločinu. — Mžik strpení,

můj milý Cassio. •— Ah, hledme, hledme!

Půjčte mi světlo. — Znáš tu tvář či ne?

Ó běda! — Je to drahý krajan můj

a přítel Roderigo? — Ne; — však přec.

Můj Bože! — Roderigo.

Gratiano. Z Benátek?

Jago. On sám to, pane. Znal jste jej?

Gratiano. Jej neznat!

Jago. Ah, signor Gratiano? Odpusťte;

ty věci krvavé ať omluví

mou nezpůsobnost; já vás nepoznal.¹⁴⁷

Gratiano. Mne těší, že vás vidím.

Jago. Cassio,

jak je vám? Nosítka, jen nosítka!

Gratiano. Roderigo!

Jago. On, on, toť on. (*Vcházejí s nosítkami.*)

Ó dobře, nosítka!

Ať někdo z dobrých lidí pečlivě
jej domů odnese; já doskočím
pro ranhojiče velitelova. (*K Bianca.*)

Vy, paničko, si práci ušetřte.

Ten, jenž tu leží zabit, Cassio,
byl drahý přítel můj; jaký to nesvár
jste měli spolu ?

Cassio. Ani nejmenší;
já ani neznám toho člověka.

Jago (*k Bianca*). Co jste tak bledá ? — Odneste jej pryč
z ostrého vzduchu. (*Odnou Cassia a Roderiga.*)

Dobří pánové,

vy zůstaňte. Co jste tak bledá, paní ?
Zdaž vidíte tu hrůzu v jejích očích ?

Tak budete-li hledět strnule,
co nejdřív o vás uslyšíme víc.

Jen prosím dobře si jí všimněte
a pozorujte. Vidíte to, páni ?

Aj, vina sama sebou promluví,
i kdyby němé byly jazyky.

(*Vystoupí Emilie.*)

Emilie. Co se tu děje ? — Co se děje, muži ?

Jago. Zde potmě Cassio byl přepaden
od Roderiga s několika chlapy,
již uprchlí. On skoro zabit jest
a Roderigo mrtev.

Emilie. Ubohý
ten dobrý pán! Ach dobrý Cassio!

Jago. Toť konce záletného života.

Jdi, prosím tě, se zeptat Cassia,
kde byl dnes na večeři. (*K Bianca.*)

Ty se třeseš?

Bianca. Byl na večeři u mne; proto však
se netřesu.

Jago. Tak, on byl u tebe ?
Nuž tedy vyzývám tě, bys šla se mnou.

Emilie. Fi, daremnice!

Bianca. Nejsm daremnice;
však živa poctivě tak jako vy,
jež mne tak hanobíte.

Emilie. Jako já ?

Fi, styď se, styď!

Jago. Teď, milí pánové,
se postaráme, aby obvázan

byl ubohý náš Cassio. (*K Bianca.*)

Pojď s námi;

a budeš muset více povídat.

Emilie, ty na hrad doběhni
a řekni panstvu, co se tady stalo.
Nuž půjdem ? — Prosím. — (*Stranou.*)
V noci té bud zdaří
se vše, neb vše se jedním rázem zmaří. (*Odejdou.*)

Scéna druhá

Ložnice na zámku.

(*Desdemona spi v posteli. — Vedle hoří kahan.*)
(*Vystoupí Othello.*)

Othello. Jest to ta příčina, ta příčina,¹⁴⁸
má duše; vám ji nechci jmenovat,
vy cudné hvězdy! — Toť ta příčina.
Však neproleju její krev ni drásnu
tu její kůži nad sních bělejší
a hladší, než je úběl pomníku.
Však umřít musí, sic jich zradí víc.
To světlo zhasnu — pak to světlo tam!¹⁴⁹
Když zhasnu tebe, sluho plamenný,
zas mohu, kdybych toho litoval,
tvé světlo dřívější ti navrátit;
leč zhasnu-li zář tvou, ó lepotvárný¹⁵⁰
ty vzore nejkrásnější přírody,
kde vzít tu jiskru¹⁵¹ Prometheovu,
jež světlo tvé by opět rozžehla ?
Když růži utrhnu, již nemohu
jí vrátit živý vzrůst — a musí zvadnout.
Zde přivoním si k růži na keři. (*Políbí Desdemonu.*)
Ó dechu balšámový, který skoro
i samu spravedlnost překoná,
by zlomila svůj meč! — Zde, ještě jednou
a ještě jednou! — Taková mi buď,
až budeš mrtva; já tě usmrtím
a potom budu tebe milovat.
A ještě jedenkrát, již naposled!
Ó nikdy sladká něha nebyla
tak osudnou. Já pláču, ale jsou
to slzy ukrutné; toť bolest nebes,
jež udeří, kde nejvíc miluje.
Hle, procitla.

Desdemona. Kdo zde ? Othello ?

Othello. Já,
Desdemono.

Desdemona. Nepůjdeš-li spat,
můj milý choti ?

Othello. Modlila jsi se
dnes večer, Desdemono ?

Desdemona. Modlila,
můj choti.

Othello. Jestliže si vzpomínáš

na jaký zločin neusmířený
s nebeskou milostí, pros o ni hned.

Desdemona. Ach, nastojte! — Co chceš tím říci, choti?

Othello. Nuž, učíš to; a zkrátka; odstoupím.

Já tvoji duši nepřipravenou
bych nechtěl usmrtit; Bůh uchovej!

Já nechtěl bych tvou duši zabít.

Desdemona. Ty mluvíš o zabití ?

Othello. Ano, mluvím.

Desdemona. Smiluj se tedy nebe nade mnou!

Othello. Od srdce: Amen.

Desdemona. Když jsi řekl to,
též doufám, že mne neusmrtíš.

Othello. Hm!

Desdemona. A přece bojím se; jsi strašlivý,¹⁵²
když ty tvé oči tak se koulejí.

Proč bych se bála, nevím, neboť nevím
o žádné vině; přec však bojím se.

Othello. Svých hříchů pomni.

Desdemona. Jsou jen láska k tobě.

Othello. Ano; a k tomu, pro co umíráš.¹⁶³

Desdemona. Ta smrt jest proti přírodě, jež vraždí
pro milování. Běda, proč tak hryzeš
svůj spodní ret ? Hněv jakýs krvavý
tvým celým tělem třese; znamená
to osudné; a přec jen doufám, doufám,
že na mne nemíří.

Othello. Mlč, ticho!

Desdemona. Ano.

Co jest ?

Othello. Ten šátek, jež jsem měl tak rád
a jež jsem dal ti, dalas Cassiovi.

Desdemona. Ne, při svém životě a duši své!

Dej si ho zavolat a zeptej se.

Othello. Má duše, střež se křivé přísahy,
ó střež; jsi na smrtelné posteli.

Desdemona. Však ještě ne, bych zemřela.

Othello. Tak; hned.

A tedy jen se vyznej upřímně
ze svého hřichu; neboť po kousku
kdybys jej zapírala přísahou,
tím nelze odvalit ni udusit
to těžké přesvědčení, pod nímž stenám.
Ty zemřeš.

Desdemona. Bůh se slituj nade mnou!

Othello. Díím: Amen.

Desdemona. Ty měj slitování též.

Co živa jsem ti neukřivdila
a nemilovala jsem Cassia
krom tak, jak dovolují nebesa,

bych směla milovat. Já žádných darů
mu nedávala.

Othello. Bůh mi svědkem bud,
že viděl jsem ten šátek v jeho ruce.
Ó ženo křivopřísežná! Ty zatvrzuješ
mé srdce v kámen a jsi vinna tím,
že to, co hodlám učinit, zvu vraždou
a ne, jak zamýšlel jsem, obětí.
Já šátek viděl.

Desdemona. On jej tedy našel.
Já nikdy mu jej nedala. Dej sem
ho zavolat; ať vyzná pravdu.

Othello. On vyznal již.

Desdemona. Co ?

Othello. Že jsi byla jeho.

Desdemona. Jak! Nedovoleně?

Othello. Tak.

Desdemona. Neřekne to.

Othello. Ne; jeho ústa jsou již ucpána;
počestný Jago postaral se o to.

Desdemona. Ó moje strašné tušení! — Je mrtev ?

Othello. A kdyby býval každý jeho vlas
byl jedním životem, má pomsta všechny
by byla pohltila.

Desdemona. Běda mi;
on zrazen jest a já jsem ztracena!

Othello. Ha, nevěstko! Mně do tváře proň pláčeš?

Desdemona. Ó choti, vyžeň mne, však nezabíjej!

Othello. Zhyň, nevěstko!

Desdemona. Až zítra zabij mne; dnes nech mne žít!

Othello. Ne; — vzpíráš-li se —

Desdemona. Jen půl hodinky!

Othello. Co skončeno, v tom není odkladu.

Desdemona. Jen co se ještě pomodlím!

Othello. Je pozdě. (*Rdousí ji.*)

Emilie (venku). Můj pane, pane! Slyšte, slyšte, pane!

Othello. Jaký to povyk ? — Ještě není mrtva ?

Ne zcela mrtva. — Já, jenž krutý jsem,
jsem přece milosrdný; nechtěl bych,
bys trápila se bolestí. — Tak, tak.¹⁵⁴

Emilie (venku). Ó slyšte, pane, pane!

Othello. Kdo to jest ?

Emilie (venku). Ó dobrý pane, slůvko promluvit
bych s vámi chtěla.

Othello. Tot' Emilie.

Hned, hned. — Je mrtva. — Jistě přichází
mi povědít o Cassiově smrti.

Ten hluk byl velký. Ha! — Již ani hnutí ?

Tak tichá jako hrob. — Má vejíti ?

Zdaž bylo by to dobře ? — Zdá se mi,

že pohnula se. — Ne. — Co nejlíp činit ?
Když vejde, na mou ženu promluví;
má žena! Moje žena! Jaká žena?
Já nemám ženy. — Nesnesitelně!
Ó hrůzná hodino! Mně zdá se teď,
že mělo by být velké zatmění
i na slunci i měsíci a zemi,
jež zděšena tou změnou měla by
se otvírat.

Emilie (*venku*). Ó dobrý pane můj,
jen dovolte mi s vámi promluvit!

Othello. Já na tě zapomněl, Emilie; —
jen dále! —• Ticho. — Hned. — Tu oponu
jen zatáhnu. (*Odemkne.*)

Kde jsi ? — Co přinášíš!
(*Vystoupí Emilie.*)

Emilie. Ó pane, stala se tam hrozná vražda!

Othello. Co, teď ?

Emilie. Ó pane, právě teď. —

Othello. Tím vinem¹⁵⁵ je ten měsíc, který blíž
teď k zemi přichází než obvykle
a lidi připravuje o rozum.

Emilie. Ó pane, Cassio teď usmrtil
mladého Benátčana, jehož jméno
jest Roderigo.

Othello. Roderigo zabit!
A Cassio je zabit!

Emilie. Nikoli;
Cassio není zabit.

Othello. Cassio
že není zabit ? Tedy rozladěn
jest vraždy hlas a sladká pomsta chraptí.

Desdemona. Ó pro nic zavražděna!

Emilie. Ó velký Bože, jaký to byl výkřik ?

Othello. To ? — Co ?

Emilie. Ó běda! Toť mé paní hlas.
Ó pomoc, pomoc, pomoc! — Ó má paní,
jen ještě promluvte. Ó Desdemono!
Má dobrá, drahá paní, promluvte!

Desdemona. Umírám nevinně.

Emilie. Ó kdo to spáchal ?

Desdemona. Nikdo; já sama. Sbohem. —• Pozdravuj
mi mého předobrého manžela.

Ó, sbohem bud! (*Zemře.*)

Othello. Jak byla zavražděna ?

Emilie. Ó žel, kdo ví ? —

Othello. Ty slyšelas to sama,
že já to nebyl.

Emilie. Ona řekla to;
a musím podle pravdy mluvit.

Othello. Šla jako lhářka do horoucích pekel;
já zabil ji.

Emilie. Tím víc jest andělem,
a ty jsi ďábel ještě černější.

Othello. V hřích¹⁵⁶ upadla a byla nevěstkou.

Emilie. Lžeš a jsi ďábel.

Othello. Byla proradná
jak voda.¹⁵⁷

Emilie. Tys jak oheň zuřivý,
když zveš ji proradnou. Tak věrna byla
jak nebe samo.

Othello. Cassio ji sved;
co dále, ptej se svého manžela.
Ó, pod nejhlubší propast pekelnou
ať proklet jsem, když do té krajnosti
jsem šel bez spravedlivé příčiny.
Tvůj muž to věděl vše.

Emilie. Můj muž!

Othello. Tvůj muž.

Emilie. Že zpronevěřila se v manželství ?

Othello. Tak; s Cassiem. Ne, kdyby věrna byla
a nebe stvořilo mi jiný svět
jak tento z jediného čistého
a nejbezděšnějšího chrysolitu,
já nebyl bych ji za něj dal.

Emilie. Můj muž!

Othello. Tak jest; on první mi to pověděl;
muž poctivý, a nenávidí bahno,
jež na špinavé skutky lepí se.

Emilie. Můj muž!

Othello. Co, ženo, opakuješ to ?
Já říkám ti, tvůj muž.

Emilie. Ó, paní moje!

Zde podlost lásce úklad strojila. —

Můj muž to řekl, že je nevěrná ?

Othello. On, ženo; díím, tvůj muž; či rozumíš
těm slovům ? Přítel můj, tvůj muž,
počestný Jago.

Emilie. Říká-li to on,

ať jeho duše ohavná co den

mu o půl zrnka váhy uhnije!

On lže, on v hrdlo lže. Až přílišně

ten sňatek milovala bahnitý,¹⁵⁸

v nějž vešla.

Othello. Ha!

Emilie. Učiň to nejhorší!

Ten skutek tvůj víc není hoden nebe,

než tys byl jí.

Othello. Mlč! — Nejlíp učiníš.

Emilie. Ni z polovice tolik síly nemáš,

bys ublížil mi, jako já to snést.
Ó zpozdilče, ó bloude! Nevědomý
jak bláto! — Spáchals čin... Mně lhostejný
tvůj meč; — já rozhlásím to, třeba bych
i dvacaterý život ztratila.

Ó pomoc! Pomoc! Pomoc! — Mouřenín
mou paní zabil! Vražda, vražda, vražda!

(*Vystoupí Montano, Gratiano, Jago a jiní.*)

Montano. Co se tu děje ? — Mluvte, veliteli!

Emilie. Tys tady, Jago ? Pěkně si to vedeš,
že lidé svoje vraždy shrnují ti na krk.

Gratiano. Co se děje ?

Emilie. Jsi-li muž,
zde řekni tomu padouchu, že lže.
On povídá, žes jeho manželku
mu vinil z nevěry; já vím, že ne;
ty nejsi taký lotr. Mluv mi přec;
mé srdce překypuje.

Jago. Řekl jsem,
co myslel jsem; víc neřekl jsem nic,
než co on shledal sám, že věrohodno
a pravda jest.

Emilie. Však neřekl jsi mu,
že byla nevěrná ?

Jago. Já řekl to.

Emilie. Lhals! Prokletě a ohavně jsi lhal;
při duši mé, tys lhal, tys bídně lhal!
Nevěrná s Cassiem ? Že s Cassiem ?

Jago. Žeť s Cassiem, paničko. Krot' te jazyk.

Emilie. Já krotit jazyk nebudu; chci mluvit;
má paní na loži zde zavražděna —

Všichni. Ó, nedej Bože!

Emilie. A tvé klevety
k té vraždě štvaly.

Othello. Páni, nehleďte
tak ustrnule; je to vskutku pravda.

Gratiano. To pravda neblahá.

Montano. Čin netvorný!

Emilie. Ó podlost, podlost, podlost! — Vzpomínám —
a myslím; — již to větrím — padoušství!
Již tenkrát jsem si to myslila; —
teď bych se usmrtila žalostí!
Ó podlost, podlost!

Jago. Jsi šílena ? — Jdi domů, poručím ti.

Emilie. Vy, dobří páni, jen mi dovolte,
bych mluvila. Jest slušno poslouchat ho,
však nyní ne. Snad, Jago, nepůjdu
již nikdy domů.

Othello (*klesne na postel*). Oh! Oh! Oh!

Emilie. Jen kácej se a řič, neb usmrtils

tu nejsličnější nevinnost, jež kdy
zrak v světě pozvedla.

Othello (*vzchopí se*). Ó byla bídná!

Já jsem vás, ujče, ani nepoznal; —
tam leží vaše net', jejížto dech
ty ruce urdously před chvílí;
vím, že to ukrutný a hrozný čin.¹⁵⁹

Gratiano. Ach, Desdemono, ubohá! Jsem rád,

že otec tvůj je mrtev; sňatek tvůj
jej zranil smrtelně a čiré hoře
mu zpřetrhalo žití starou nit.
Teď kdyby žil, ten pohled k zoufalství
by dohnal jej; strážného anděla
by kletbou od sebe byl odpudil
a upad v zatracení.

Othello. Jest to žalno;

však Jago ví, že hanebného činu
se stokrát¹⁶⁰ dopustila s Cassiem;
on přiznal se a za to milánství
jej odměnila lásky zástavou
a památkou, již já jí nejprv dal.
Já v jeho rukou viděl to; toť šátek,
památka stará, kterou otec můj
dal kdys mé matce.

Emilie. Ó nebesa! Ó nebes mocnosti!

Jago. Mlč, u všech d'áblů!

Emilie. Chce to z úst, ven z úst!

Já mlčet! — Ne, chci volně promluvit
jak vítr severní; ať nebesa
a lidé, d'ábli, všichni, všichni, všichni
se rozkřiknou mou hanbou, mluvit chci.

Jago. Měj rozum a jdi domů.

Emilie. Nepůjdu. (*Jago ji chce probodnout.*)

Gratiano. Fi! Tasit na ženu!

Emilie. Ó tupý Maure, šátek, o němž mluvíš,

jsem našla náhodou a dala jsem
jej svému muži; neboť kolikrát
a s opravdovou vážností, ba větší,
než taká tretka zasluhovala,
mne žádal, abych jí ho ukradla.

Jago. Ty podlá děvko!

Emilie. Ona Cassiovi

jej darovat! Ne, já ho našla
a dala jsem ho svému manželu.

Jago. Lžeš, hanebnice!

Emilie. Bůh mi svědkem buď,

že nelhu, nelhu, nelhu, pánové.
Ó hlupče vražedný! — Co taký bloud
má mít co dělat s takou dobrou ženou ?

Othello. Zdaž nemá nebe perunů krom těch,

jež slouží k hromobití? Lotře lotrů!

(Vrhne se na Jaga. — Jago probodne Emilii odzadu a prchne.)

Gratiano. Ta žena klesá; zavraždil svou ženu.

Emilie. Ó, vedle paní mé mne položte.

Gratiano. On utekl, však žena zabita.

Montano. Tot' arcipadouch. — Vezměte tu zbraň,

již Mauru odjal jsem, a postavte
stráž venku; projít nedovolte mu,
spíš usmrťte ho. Já jdu za lotrem,
neb jest to otrok peklu propadlý.

(Odejdou všichni až na Othella a Emilii.)

Othello. Již tak mne opustila udatnost,
že každý malý hoch¹⁸¹ mi vymkne meč ?

A proč by měla déle žiti čest
než počestnost ? — Ať všechno jest to tam.

Emilie. Co znamenal tvůj zpěv, ó paní má ?

Zda ještě slyšíš mne ? — Chci labuť být
a zemřít s písni.

(Zpívá.) Jíva, jíva, jíva!

Slyš, mouřenine, ona byla cudná
a milovala tě, ty ukrutnice.

Ať moje duše spásy nedojde,
když pravdu nemluvím; a mluvíc tak,
jak myslím — umírám. *(Zemře.)*

Othello. Mám ještě jinou zbraň zde v pokoji; —
španělskou ocel v ledu kalenou.¹⁶²

Ó tady jest. Hej, strýce, musím pryč!

Gratiano *(venku)*. Když pokusíš se o to, draze mi
to zaplatíš. Ty nejsi ozbrojen
a chtěje nechtěje se musíš vzdát.

Othello. Pojď tedy sem, ať s tebou promluví,
sic bezbranný, jak jsem, se vrhnu na tě.

(Vystoupí Gratiano.)

Gratiano. Co jest ?

Othello. Hle, zbraň; a nikdy lepší meč
tak nehodil se k boku vojína.

Já viděl den, kdy tato malá¹⁶³ paž
a tato dobrá čepel klestily
mi dráhu překázkami dvacetkrát
tak mohutnými jak ta vaše stráž.
Ó lichá chloubu! Kdože ovládat
můž osud svůj ? — Již není tomu tak.
Nic nestrachuj se, ač jsem ozbrojen;
zde končí cesta má; zde jest můj cíl
a mojí plavby meta nejzazší.

Ty ustupuješ ?¹⁶⁴ Bázeň zbytečná;
jen třtinou namiř v hrud Othellovu
a couvne. Kam, Othello, kam by šel ?
Ach, jak mi to tak nyní vypadáš,
ó dítě,¹⁶⁵ pod zlou hvězdou zrozené,

tak bledé jak tvůj šat! — Až v soudný den
se spolu sejdeme, ten pohled tvůj
mou duši svrhne s výše nebeské
a ďábli budou po ní lapati.

Tak chladná, chladná, moje děvečko,
jak tvoje čistota! — Ó kletý otrok!
Pryč vymrskejte mne, vy ďáblové,
od pohledu na nebeský ten vděk!
Ve smršťích větrných mnou zatočte
a v síře škvařte mne a omývejte
ve srázných roklích tekutého žáru!
Ó Desdemono! Desdemono! — Mrtva!
Oh! Oh! Oh!

(Vystoupí Lodovico, Montano, Cassio přinesen v nosítkách, důstojníci a Jago stráženi.)

Lodovico. Kde je ten prchlý, přenešťastný muž ?

Othello. Toť ten, jenž byl Othello kdys; tu jsem.

Lodovico. Kde je ta zmije ? Lotra přived'te.

Othello. Já dívám se, kde jeho kopyto ;¹⁶⁶
však to je bajka. — Jsi-li vskutku ďábel,
zabít tě nemohu. *(Poraní Jaga.)*

Lodovico. Meč vymkňte mu.

Jago. Já, pane, krvácím, však nejsem zabít.

Othello. Ni toho nelituji, chci, bys žil;
neb myslím, že to štěstím zemřítí.

Lodovico. Ó ty, Othello, který byls tak dobrý
a tomu prokletému otroku
pads do tenat, co tobě říci mám ?

Othello. Aj, cokoliv; že poctivý jsem vrah,
když chcete tak; neb z nenávisti nic
jsem neučinil, ale pro čest vše.

Lodovico. Ten bídník přiznal se již částečně
ku svému zločinu; zda svolil jste,
by Cassio byl usmrcen ?

Othello. Tak jest.

Cassio. Můj drahý veliteli, nikdy jsem
vám nedal příčiny.

Othello. Rád věřím tomu
a prosím, abyste mi odpustil.
Však nechtěl byste toho polod'ábla
se zeptati, proč duši mou a tělo
tak zapletl ve svoje osidla ?

Jago. Nic neptejte se mne; co víte, víte;
od chvíle té již ani nehlesnu.

Lodovico. Jak, ani abysi se pomodlil ?

Gratiano. Však mučidla ti ústa otevrou.

Othello. Tak nejlíp učiníš.

Lodovico. Teď, pane, zvíte, co se událo
a co vám tuším ještě neznámo.

Zde psaní, které bylo nalezeno
u zabitého Roderiga; zde

je druhý list; v tom prvním Roderigo se vyzývá, by zabil Cassia.

Othello. Ó padouch!

Cassio. Nekřesťanský, ničemný!

Lodovico. A zde je druhý vyčítavý list, jenž též byl v jeho kapse nalezen; a ten, jak podobá se, Roderigo chtěl poslat této stvůře prokleté; leč zatím, zdá se, Jago přišel sám a upokojil ho.

Othello. Chlap ohavný!
Jak dostal jste ten šátek, Cassio, jenž patřil ženě mé ?

Cassio. Já našel jej v svém pokoji; a on se přiznal sám teď před chvílí, že jej tam pohodil za zvláštním účelem, jenž jeho přání měl sloužiti.

Othello. Já blázen, blázen, blázen!

Cassio. A kromě toho Roderigo horlí v tom listu na Jaga, že měl jej k tomu, by na stráži mi činil úkory; čím stalo se, že byl jsem propuštěn. A právě, z dlouhé mdloby smrtelné když opět přišel k sobě, řekl nám, že Jago zranil jej; a byl to Jago, jenž poštvál jej, aby mne napadl.

Lodovico. Ten pokoj teď musíte opustit a jíti s námi; vaše velitelství a moc vám odjaty a Cassio teď vládne na Cypru. Co toho lotra se dotýče — kde krutost vybraná, jež nejbolestněj by jej trýznila a zachovala dlouho na živu, on propadne jí. — Vy pak, pilně střežen, nám zůstanete jako zajatec, než o povaze činu vašeho se dozví senát benátský. Již pojd'te a odved'te je.

Othello. Zvolna; ještě slovo neb dvě,¹⁶⁷ než půjdete. Já některé jsem služby státu prokázal; — jak známo. Nic o tom dále. — Prosím, v listu svém až o nešťastných těchto příhodách zvěst podáte, jen mluvte o mně tak, jak jsem; ničeho neumírňujte ni nepřidávejte v zlém úmyslu. Pak mluvíti vám bude o někom, jenž miloval, ne sice rozumně, však příliš vroucně; o někom, jenž nebyl

tak snadno žárliv, ale popuzen
se vzbouřil do krajnosti;¹⁶⁸ o někom,
jenž jako onen nevědomý Ind¹⁶⁹
odhodil perlu drahocennější
než celé jeho plémě; o někom,
jenž z přemožených očí, ačkoliv
tak jihnout nevyklých, roní slzy
teď valem jako stromy arabské
svou myrhu léčivou. To napište.
A potom řekněte, že v Aleppu
když jednou zlobný Turek v turbanu
dal ránu Benátčanu, tupil stát,
jsem onoho obřezaného psa
chyt za hrdlo a probodl jej — tak. (*Probodne se.*)

Lodovico. Ó, konec krvavý!

Gratiano. Zde marno již
jest každé slovo.

Othello. Já tě zulíbal,
než zabil jsem tě; jiného již není
než, sám se zabiv, umřít v políbení. (*Klesne na postel a umře.*)

Cassio. Já bál se toho, ale myslil jsem,
že nemá zbraně; — velkého byl srdce.

Lodovico (*k Jagovi*). Ó spartský pse,¹⁷⁰ ty ještě lítější
než úzkost, hlad a moře! — Pohledni
na truchlé břímě lůžka tohoto.
To dílo tvé. Ten pohled jako jed
zrak ochromuje. — Již to zastřete.
Vy, Gratiano, v domě zůstaňte
a převezměte Maurův majetek,
neb váš jest dědictvím. Vy, vladaři,
se postaráte o odsouzení
zde toho pekelného bídніка;
čas určíte a místo, způsob muk.
Ó přitůžte je! — Na loď spěchám sám
a senátu se srdcem plným smutku
chci podat zprávu o tom smutném skutku. (*Odejdou.*)